

IDRIJSKI RAZGLEDI

Litijski planinci na Črnem vrhu

Foto: J. Župančič

Izdaja

Mestni muzej v Idriji

Uredniški odbor:

inž. Ivan Gantar, Anica Munda,
Jurij Bavdaž, Slavko Poljanšek,
Jože Čar, Milan Božič.

Odgovorni urednik

Srečko Logar.

Izhaja vsake tri mesece.

Celoletna naročnina Ndin 4,
za inozemstvo Ndin 6.

Naslov:

Idrijski razgledi,

Idrija,

poštni predal 11,

telefon 7 61 35

tek. rač.

pri NB Idrija

št. 5202/603-119.

Telegrami

Muzej Idrija.

Tiska tiskarna

»Primorski tisk«

Koper.

Etbin Kristan in Idrija

(Ob stoletnici njegovega rojstva)

Letos je preteklo sto let, odkar se je rodil pionir slovenskega socialdemokratskega gibanja Etbin Kristan. Bil ni samo goreč socialdemokratski agitator, ampak tudi pisatelj in dramatik; socialistična miselnost, politična dejavnost ter slovstveno ustvarjanje na področju dramatike so ga postavljale organsko ob Cankarja.

Ni naključje, da ga je njegova politična pot zanesla tudi v Idrijo, ki je bila takrat eno izmed najmočnejših žarišč socialdemokratskega gibanja na Slovenskem. S svojo osebnostjo in neomajnim zaupanjem v delavski razred je dal socialističnemu gibanju

v Idriji novo vsebino in obliko ter se tako trajno zapisal v zgodovino idrijskega delavskega gibanja. Po njegovi zaslugi in po zaslugi drugih delavskih voditeljev so se idrijski rudarji postavili ob bok drugemu proletariatu tedanje Avstrije in stopili v boj za delavske pravice.

Rodil se je 15. aprila 1867 v Ljubljani kot sin trgovskega potnika. Vojaški poklic mu ni ugajal. Ko je napredoval do nadporočnika, je zapustil vojaško službo in se posvetil časnikarstvu. Razgledana življenjska pot ga je vodila na Dunaj, kjer se je pridružil delavskemu gibanju. Ob ustanovitvi Jugoslovanske

Etbin Kristan v Ledinah ob odkritju spominske plošče Rodoljubu Ledinskemu

socialnodemokratske stranke je postal njen ideolog, publicist in govornik. Socialistična Idrija ga je sprejela razmeroma zgodaj — okoli leta 1899. Krekov krščanski socializem je namreč v tej dobi onemogočal razvoj socialne demokracije na Slovenskem. Tako sta se obdržali samo dve močni socialistični postojanki, v Zagorju in Idriji, kamor je bil usmerjen najboljši propagandni kader socialističnih ideologov.

Po spominu Janeza Gantarja, ki še živi v Idriji, je Kristan prišel prvič v Idrijo ob praznovanju 1. maja leta 1899. To pa je bilo tudi prvo tako praznovanje v našem rudarskem mestu. Na večer pred praznikom so socialni demokrati uprizorili v Štravsovem salonu Kristanovo igro »Zvestoba«. Zrežiral jo je Kristan sam in hkrati tudi igral glavno vlogo. Vloga teologa Ivana Gorjanca mu je odlično pristajala. Tip proletarca, tuj naglas in dokajšnje igralske sposobnosti so dale igri posebno vzdušje, da se je o njej pozneje še mnogo govorilo. Naslednji dan je ob petih zjutraj budnica oznanila, da je napočil delavski praznik. Ob deveti uri je bil shod delavstva v pivovarni. Udeležba ni bila posebno velika zaradi grožnje rudniške direkcije, da bo odpustila vse delavce, ki se bodo udeležili proslave. Vendar se je zbralo okoli 200 rudarjev, katerim je spregovoril Kristan: Prvi majnik je praznik miru in zmage delavskega razreda. Ljudski izkoriščevalci vihte bič lakote po delavskih plečih ter prete z izrednimi odredbami.

V svojem govoru je Kristan poudaril tudi končni cilj delavcev: enakopravnost, svoboda in bratstvo. Zbrani so ga zvesto poslušali, kajti njegove besede so prihajale iz srca. Govoril je kot človek, ki pozna težnje brezpravnega delavstva.

Po zaslugi socialnodemokratskih agitatorjev je postala Idrija kmalu prava trdnjava takratnega delavskega gibanja. Njeni voditelji, med njimi v prvi vrsti Etbin Kristan, so pogosto prihajali v Idrijo. Še posebno se je okrepila Kristanova agitatorska dejavnost za splošno, enotno in tajno volilno pravico. List »Naprej!«, glasilo idrijskih »makračev«, kakor so jih v Idriji imenovali, je 18. oktobra 1905 objavil tale razglas:

Sodrug, delavci! Vsi na shod za splošno, direktno, enako in tajno volilno pravico. Poročal bo sodrug Etbin Kristan iz Ljubljane... 22. oktobra je bila dvorana pri »Črnem orlu« nabito polna. Kristan je prebiral kosti slovenskim liberalcem in je zbra-

nim rudarjem govoril o pomenu delavskega boja. Dve uri trajajoči govor pa je končal:

»In delavstvo ne jenjaj poprej, dokler se mu pravice ne dajo, zato pa živel boj za splošno in enako volilno pravico!« Po shodu se je razvil tudi delavski spreved. »Naprej« je poročal: Zaplala je rdeča zastava in dva po dva so se razvrstili delavci in delavke ter so hodili po mestu, da pokažejo svetu, koliko jih je, ki so že danes do dna duš prepričani, da je splošna in enaka volilna pravica potrebna, da se hoče ustanoviti drug položaj... Pred mestno hišo pa je stopil sodrug E. Kristan na stopnice in se zahvalil množicam za vzorni red ter obnašanje, poudarjajoč, da ne bo našim demonstracijam preje konca, dokler ne dosežemo splošne, enake in tajne volilne pravice. Gorje onim, katerih ušesa so danes gluha. Ako ne bodo pristojni organi tega slišali, bomo z železno roko potrkali na železna vrata ustavodajne zbornice.

Kristan pa v Idriji ni opravljal le političnega poslanstva, ampak je za rudarje prirejal tudi poučna predavanja o takrat aktualnih znanstvenih problemih, ki so si šele utirali pot v svet. Tako je imel 21. oktobra 1905 javno predavanje »Človek — produkt narave«. List »Naprej!« je tako ocenil njegov nastop: »Zanimljivo predavanje je nad 300 poslušalcev prav marljivo poslušalo. Predavatelj je govoril zelo popularno, stvarno in vsakemu razumljivo. Rudarji so mu hvaležni za ta izredni užitek.«

Poleg vseh izobraževalnih del, ki jih je opravljal med idrijskimi rudarji, pa je Kristan sodeloval tudi pri poučni Knjižnici časopisa »Naprej!«. Izšlo je več njegovih pragmatičnih in agitatorskih brošur kot »Nevarni socializem«, »Narodno vprašanje in Slovenci« itd.

Kristanova politična dejavnost v Idriji se konča z njegovim odhodom v Ameriko leta 1914. Zaradi vojne ter trenj z Antonom Kristanom je ostal v Ameriki. Idrija je izgubila z njim gorečega buditelja delavske zavesti, ki je bila stoletja skrita pod plaščem ponižnosti.

Naj še omenim, da sem utegnil napisati samo drobce iz Kristanovega političnega in kulturnega delovanja v našem mestu. Opisal sem ga tako, kot je še danes prisoten v spominu še živečih Idrijčanov, ki so bili nekoč tako vneti za socializem, in kakršnega spoznamo ob prebiranju odlomkov iz lista »Naprej!«.

Ob 100-letnici pouka in delovanja šole v Šebreljah

Šola za silo je bila v Šebreljah ustanovljena 1867. leta na pobudo župnika Andreja Kacina. Pouk je bil v župnišču le ob nedeljah. Kacinov naslednik Adolf Harmelj iz Idrije pa je 1875. leta pričel z rednim poukom. Poučeval je dvakrat dnevno in je otroke razdelil v dva razreda. Leta 1901 pa je okrajni šolski svet v Tolminu poslal v Šebrelje prvega poklicnega učitelja Franca Peternelja. Poučeval je v privatnem poslopju. O učitelju Peternelju so pripovedovali, da je bil strog, toda pravičen in dober. Leta 1913 je pričel z gradnjo šolskega poslopja. Izdatke je kril okrajni šolski svet v Tolminu, deloma pa je prispevala država. Stavba je bila dograjena naslednje leto. Peternelju, ki je umrl 1917. leta, je sledil Hubert Močnik iz Solkana. Kronist je zapisal, da ni pustil za seboj dobrega spomina, ker je bil pretirano strog in so se ga otroci zelo bali. Leta 1925 je bila

imenovana za učiteljico Marija Perin iz Grahovega v Baški grapi, a je bila 1927. leta premeščena v Italijo, ker je hotela razkriti nepošteno delovanje takratnega šebreljskega župana in vaškega mogotca. Sledil ji je Lapanja Peter, domačin, ki je bil prav tako premeščen v Italijo. Učiteljstvo so po 1923. letu, tj. po Gentilejevi šolski reformi, menjavali vsako leto. Pouk je bil od ustanovitve do italijanske okupacije 1918. leta slovenski, po letu 1923 pa razen verouka italijanski. Leta 1927 pa je bil ukinjen še pouk verouka v slovenskem jeziku. Verouk so odslej poučevali učitelji sami; v svojem raznarodovalnem delu so šli tako daleč, da je neka učiteljica ukazala otrokom prinesiti v šolo slovenske katekizme ter jih raztrgati in zažgati.

V šolskem letu 1940/41 so šolo razširili v dvorazrednico, a istega leta je prišlo v vas

Sola v Šebreljah

Foto: J. Jeram

veliko italijanske vojske in spomladi so šolsko poslopje zasedli vojaki, zato je pouk prenehal. Okoli šolskega poslopja so zgradili še tri bunkerje, izkopali strelske jarke in se obdali z žico. Kljub temu pa se je v vasi organiziralo partizansko gibanje že jeseni 1942. leta. Na področju šebreljskega okoliša sta bili I. in II. četa bataljona Simona Gregorčiča. Istočasno so Italijani pričeli s prvimi aretacijami aktivistov OF.

Po prvi nemški ofenzivi od 10. do 14. novembra 1943. leta so se na področju Šebrelj zadrževali štab 7. operative cone, ki mu je načeloval Franc Leskovšek-Luka, ter edinice Pokrajinskega VOS z načelnikom Mirkom Percem-Maksom iz Ljubljane. Od tedaj dalje so se na tem področju skoraj stalno zadrževale partizanske enote. Tudi prosvetno delo se je pričelo razvijati. Prvi učitelj na partizanski šoli, ki je bila odprta po razpadu Italije, je bil Franc Pavšič-Zvonko. S poukom je pričel 7. novembra 1943. leta, ko je bil odpuščen iz edinice Pokrajinskega VOS po nalogu Mirka Perca-Maksa, načelnika štaba, ter poslan na rajonski odbor v Cerkno. Od tukaj ga je takratni pomožni šolski nadzornik Viktor Jereb iz Cerknega napolil v vas Šebrelje za učitelja. Sam pripoveduje, da se je v Cerknem srečal s Francem Leskoškom-Lukom in Henrikom Zdešarjem, takratnim pokrajinskim šolskim nadzornikom, ki sta mu dala nekaj dobrih in koristnih nasvetov za pouk.

Ker je bilo šolsko poslopje močno poškodovano, zlasti v letih 1942/43, ko se je v njem zadrževala italijanska vojska, je moral učitelj Pavšič najprej očistiti poslopje, pri čemer so mu pomagali tovariši zaščitne čete 7. operative cone. Z njihovo pomočjo je tudi preselil šolsko opremo, ki je bila shranjena v hiši Ivane Ozebek števil. 102.

Prvotno je pričel poučevati v 3., 4. in 5. razredu in to vsak dan od 8. do 12. ure. K pouku je prihajal tudi dijak 5. razreda gimnazije Ivan Lapanja, ki ga je učitelj nameraval pripraviti tako, da bi ga lahko med njegovo odsotnostjo nadomestoval. Povprečni obisk otrok je bil okoli 20 ali tudi več. Najteže je bilo z učbeniki, zato so otroci prinesli od doma razno otroško literaturo, šele kasneje so uporabljali partizansko literaturo — Pionirja ter druge mladinske liste, ki so bili namenjeni šoli in pouku.

13. novembra 1943. leta se je učitelj Pavšič napolil v sosednjo vas Jagrščce, kjer je organiziral tudi partizansko šolo s terencem Vincencem Tušarjem. Ko sta z učiteljico Marijo Rejčevo iz Šebrelj prišla v vas, ju je zalotila sovražna ofenziva, ki se je razvijala po dolini reke Idrijce. Takoj po prvem dnevu

šole so morali zaradi previdnosti prenehati s poukom, prav tako tudi v Šebreljah, kjer so nadaljevali šele 18. novembra. Do 30. novembra je Pavšič opravljal potovalno službo, prve tri dni v Šebreljah, drugo polovico tedna pa v Jagrščah. V odsotnosti sta ga nadomestovala v Šebreljah Ivan Lapanja, v Jagrščah pa Marija Rejčevo. Pavšič je ob nedeljah popoldan poučeval še slovenščino mladino v Jagrščah. Ko je 30. novembra pomožni učitelj Lapanja brez vsakršnega obvestila opustil poučevanje, je Pavšič poučeval pet dni v Šebreljah, ob sobotah pa je šel v Jagrščce, kjer je pripravil tedenski program in dal navodila učiteljici. Od 22. decembra do 10. januarja so imeli božične in novoletne počitnice. Tako dolge počitnice pa so imeli predvsem zaradi hude zime, ker jim je primanjkovalo kurjave. Učitelj Pavšič pravi, da jih je včasih tako zeblo, da so vsi šklepetali z zobmi in da so otroci hudo ozebli. S poukom so pričeli spet 10. januarja 1944. leta, takrat ko so v Šebreljah postavili že prvi roditeljski svet in ko je bilo delno rešeno vprašanje učiteljeve plače in tudi vprašanje preskrbe šole z opremo in kurjavo. Ob pričetku partizanske šole sta bili učiteljeva prehrana in preskrba šole z najnujnejšim odvisni od prostovoljnih prispevkov vaščanov; kasneje pa je to skrb prevzel KNOO.

Ko so bili med novembrsko ofenzivo 1943. leta porušeni vsi še preostali mostovi in brvi preko Idrijce, je bil rajon Šebrelje ločen od baškega okrožja in priključen idrijskemu. Toda na Idrijskem doslej ni delovala še nobena šola, zato je Pavšič organiziral konec januarja 1944. leta še tretjo partizansko šolo v Krnicah. Prvotno je poučeval Anton Likar, nato pa Ivan Krivic, oba učiteljska pripravnik. Takratni predsednik idrijskega okrožja Franc Medved-Groga se je zelo začudil in razveselil, ko je videl, kako lepo napreduje šolstvo v okrožju. Februarja 1944. leta je bila sklicana prva učiteljska konferenca na Oblakovem vrhu; prisostvovala sta okrožni prosvetni referent Adolf Šinkovec-Črtomir in novo imenovani šolski nadzornik za idrijsko okrožje Franc. Po tej konferenci je bil učitelj Pavšič imenovan za šolskega upravitelja šebreljskega rajona. Ob pregledovanju šol idrijskega okrožja sta Adolf Šinkovec-Črtomir in Franc naletela na nemško vojsko. Franc je pri prvem pregledovanju svojega okrožja padel v bližini Ledina, okrožni prosvetni referent Črtomir pa je bil ranjen v roko, nato so ga ujeli in odpeljali v Idrijo, od koder je pobegnil na Vojsko. Po teh dogodkih je bil učitelj Pavšič imenovan za rajonskega šolskega nadzornika in dobil nalogo, da organizira in odpira nove šole ter daje nasvete učiteljskim pripravnikom po

navodilih, ki jih je dobival od novega okrožnega šolskega nadzornika Stanka Bovška-Dominka.

Pouk v Šebreljah je prevzel pomožni učitelj Ferdo Vidmar-Urh iz Idrije, ki je poučeval od 28. februarja do 8. junija 1944. leta brez prekinitve. Zanimiva je karakteristika, ki ga je, kot vsakega učitelja, spremljala na službeno mesto: Vidmar Ferdo-Urh, pomožni učitelj v Šebreljah, zelo vesten, ima veselje do učiteljskega poklica in svoje delo opravlja z veseljem, čeprav ni politično preveč zgrajen, vendar je popolnoma predan našemu gibanju.

V začetku 1944. leta so pričeli s poukom v 1. in 2. razredu, ko je bila nameščena kot pomožna učiteljica Angela Hvala iz Šebrelj. Učitelj Pavšič pa je v marcu, aprilu in maju poučeval v večernih tečajih: dvakrat tedensko v Šebreljah in na Stopniku. Tečaj je obiskovalo okoli 40 mladincev, ki so izdajali svoj žepni časopis »Odmev«. Izšli sta samo dve številki, ena v Šebreljah, druga na Stopniku, obe sta, žal, izgubljeni. V šolskem letu 1943/44 je obiskala šolo okrožna nadzornica Marinka Ribičič s Pokrajinskega NOO in je bila ob izpraševanju učencev z uspehom zelo zadovoljna.

9. junija 1944. leta so pridrvele v Šebrelje nemške čete; skoraj 70 % hiš so požgale in uničile. Ob tem napadu so ujeli pomožnega učitelja Vidmarja in ga odpeljali v Idrijo, od koder je ušel in se vrnil v Šebrelje, poučeval le 10 dni, nato pa je bil premeščen v okraj Vojsko — Črni vrh. Ker pa je v Šebreljah poučevala le ena učna moč, je Vidmar prosil ponovno za namestitev v Šebreljah, kjer je poučeval do 31. maja 1945. leta.

Pouk je bil v šolskem letu 1943/44, zlasti še po junijskih dogodkih, zelo oviran, ker je bila vas močno uničena, učenci pa niso imeli niti obleke niti obutve. V šolsko poslopje so se naselile družine, ki so ostale brez strehe. Tudi šolo so zažgali, ker pa je stavba trdo grajena, je niso mogli uničiti. S pomočjo vaščanov so stavbo popravili in pripravili za normalen pouk, ki sa ga v šolskem letu 1944/45 začeli 12. septembra v šolski dvorani s proslavo 100-letnice rojstva pesnika Simona Gregorčiča. Sodelovala je šolska mladina z naslednjim sporedom:

1. Himna Naprej — pozdrav zastavi
2. O Simonu Gregorčiču — govor
3. Nazaj v planinski raj — deklamacija
4. Sam — deklamacija
5. Sinoči je pela — petje
6. Njega ni — petje
7. Na bregu — deklamacija
8. Naša zvezda — deklamacija

9. Bratje v kolo se vstopimo — prizor s petjem
— Svoboda, svoboda — zborna deklam.
— Nastopajo: Korošec, Primorec, Gorenjec
— Gor čez Izaro — petje
— Soča voda je šumela — petje
— Stoji, stoji Ljubljanca — petje
10. Naš narodni dom — deklamacija
11. Soči — deklamacija
12. Devočica rože brala — petje
13. Volga, Volga — petje
14. Bratje, le k soncu svobode — petje
15. Žrtvam — petje
16. Hej Slovani — petje in zaključek
V a b i m o !

[Prepis z originala v arhivu Slovenskega šolskega muzeja Fas. 9 (E_s — 76).]

Iz zapisnika seje okrajnega prosvetnega referenta in krajevnega referenta za cerkljanski okraj je razvidno, da je proslava v Šebreljah zelo uspela, ker so se je vaščani udeležili z velikim navdušenjem. Naslednji dan so pričeli z rednim poukom, toda tudi v tem letu, zlasti v zimskih mesecih, je bil pouk precej oviran zaradi pomanjkanja obleke in obutve. Zaradi zelo majhnega števila otrok in zaradi mraza so prenehali s poukom v času od 1. januarja do 19. februarja 1945. leta. Kljub prekinitvi pouka so 13. februarja v šoli priredili proslavo 8. februarja — slovenskega kulturnega praznika, ki ga je SNOS postavil v spomin na velikega pesnika Franceta Prešerna. Pouk ni bil moten do 20. marca, ko so pridrveli Nemci, za njimi pa Nedičevi četniki, ki so 11 dni ropali in uničevali po vasi. Šele 1. aprila so vas zapustili. Z rednim poukom so na šebreljski osnovni šoli pričeli junija 1945. leta.

Iz zapiskov je razvidno, da je bilo v šolskem letu 1944/45 na šoli v 1. razredu 20 učencev, v 2. razredu 11, v 3. in 4. razredu pa skupaj 35 otrok. Moramo pa pripomniti, da niso vsi otroci redno obiskovali šole, ker jih starši niso pustili, zaradi stalnih borb in oddaljenosti od šole. Iz statistike zvemo, da je bilo šoloobveznih otrok v 3. in 4. razredu 56, obiskovalo pa je pouk samo 35, meseca maja pa le 19 otrok.

Kljub borbam in nerednemu pouku so učitelji vodili evidenco o učencih v posebnih ređovalnicah, katere so si sami napravili. V teh ređovalnicah so bile poleg podatkov o obisku pouka tudi ocene iz vedenja, pridnosti, slovenskega jezika (le-ta je obsegal tri ocene: iz narekovanja, izpisja, tj. prepisovanja, in lepopsija, čitanja), računstva, petja in telovadbe. Učenci 3. in 4. razreda pa so imeli še prirodopis in domoznanstvo. Omeniti moramo, da so na šoli delovali Podmla-

dek rdečega križa, zelo razgiban pevski zbor in dramatski krožek.

V šolskem letu 1946/47 je bilo na šoli 19 dečkov in 34 deklic, skupno 53 otrok, v naslednjem letu pa 23 dečkov in 31 deklic, skupno 54 učencev.

V začetku šolskega leta 1944/45 sta poučevala na šoli dva učitelja, toda že 31. maja 1945. leta je bil pomožni učitelj Vidmar odpoklican na novo službeno mesto in je s poukom nadaljevala učiteljica Rejčeva sama.

Solsko poslopje, ki je bilo zgrajeno 1913. leta, je bilo med vojno močno poškodovano, toda s krediti, ki jih je nakazal okrajni odbor, in z udarniškim delom učitelja, učen-

cev in vaščanov so stavbo popravili in uredili vrt, ki je bil razkopan od strelskih jarkov.

Letos, ko šola praznuje svojo 100-letnico pouka, so imeli ob začetku šolskega leta 1966/67 na zavodu 4 oddelke, 8 razredov in 48 učencev. Sedaj je v Šebreljah podružnična šola in spada pod osrednjo šolo v Cerknem.

Viri:

1. Izpiski iz izvlečka šolske kronike v SŠM
2. Fas. — 9 (E₅ — 76)
3. Fas. — 9 — E₂
4. Fas. — 18 (F₂ — 11)
5. Vse gradivo je v Slovenskem šolskem muzeju.

JANEZ JERAM:

„Pajštve“

Letos, ko je bila nadpovprečna letina sadja, predvsem jabolk, je nastal problem, kam vsa ta jabolka spraviti. Povpraševanje za odkup pa je malenkostno.

V preteklosti tega problema ni bilo, čeprav so zelo malo sadja prodali. Jabolka in

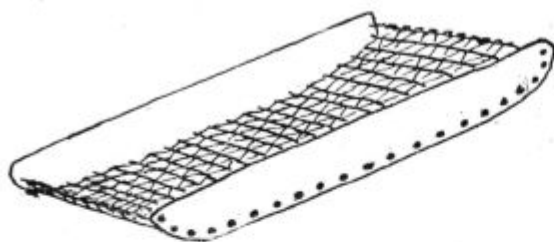
sadje sploh, so mnogo več predelali ali konzervirali na različne načine. Mnogo več kot danes so napravili mošta — jabolčnika, kuhali so tudi več žganja (med obema vojnama so bili Italijani to prepovedali). Največ sadja pa so posušili. Posušeno sadje je bilo nam-

»Pajštva« v bližini Kladja

Foto: J. Jeram

reč, posebno pri revnejših in številnejših družinah, edina jed za malico, nemalokrat pa tudi kosilo. Kuhano suho sadje s fižolom je bila skoraj vsakodnevna hrana na kmetih.

Naši dedje in babice, ki so mnogo romali na razna božja pota, so ob odhodu zavezali v popotno culo: kuhan fižol, suho sadje in hleb rženega kruha. Ta hrana jim je zadoštovala za več dni popotovanja, ki so ga opravili večinoma peš.

Suho sadje je bilo v preteklosti štetu med osnovne artikle vsakodnevne prehrane.

Danes le še redkokje na kmetih naletimo na majhne, zidane zgradbe, nekoliko oddaljene od ostalih gospodarskih in stanovanjskih poslopij. Ti majhni objekti so bili tako imenovane »pajštve« — sušilnice za sadje. Vsaka kmetija je poleg ostalih stavb imela tudi »pajštvo« — razen gorskih kmetij, kjer sadje ne uspeva.

Ko je v jeseni sadje dozorelo, se je iz teh »pajštev« neprestano kadilo — v njih se je sušilo sadje.

Slika prikazuje eno takih »pajštev«, ki je sicer v razpadajočem stanju, vendar še originalna. »Pajštva« je bila v celoti zidana, z enim samim prostorom $2,5 \times 1,5$ ter 2 m visoka. Ostrešje je bilo leseno, streha pa slamnata; na eno stran je bila streha podalj-

šana za dva metra, nosila sta jo dva lesena stebra. S te strani so bila vrata v »pajštvo« čez celo stran. Tako velika vrata in pokrit prostor sta služila nakladanju sadja z »les«, ki jih bom kasneje opisal.

Pod prostorom, kjer se je sušilo sadje, je bilo »žekno«, tj. obokano kurišče; v oboku pa so bile majhne luknje, da je skozi njih prihajala toplota v prostor s sadjem, obenem pa je seveda prihajal tudi dim ter sadje ne samo posušil, temveč tudi okadil. Suho sadje je bilo črno ter je imelo močan duh po dimu. Otrokom po gorskih kmetijah, kjer ni bilo sadja, pa je bilo v zimskem času to suho sadje prava poslastica. Ko je »Miklavž nosil«, je bilo največje darilo prav suho sadje.

V prostoru za sadje so bila napravljena nekaka stojala s prečnimi palicami, na katere so bile položene »lese«, v katere je bilo nasuto sadje. Te »lese« so bile pletene iz vrbovih šib (mogoče tudi iz drugega lesa), z deskami ob straneh. Po dve »lesi« sta bili položeni v prostoru druga poleg druge — zato tudi po pet ali šest druga vrh druge — zato tudi velika vrata in pokrit prostor pred njim, da so lahko te »lese« potegnili iz prostora za sušenje. (Skica prikazuje eno takih »les«.)

Posušeno sadje so potem shranili v velike skrinje, ki so bile zaklenjene. Kot sem že prej omenil, so »pajštve«, danes le še redkokje, vsaj take, kot sem jih opisal. Na področju idrijske občine pa so se »pajštve« še ohranile v Orehovški grapi, Orehku, Jesenicah in še nekaj okrog Bukovega. Te »pajštve« pa so predelane v sodobne sušilnice, kjer prav letos na veliko sušijo kvalitetno sadje, ki ga doma ne bodo porabili. Kupcev pa za suho sadje danes ni več, ker tovrstna prehrana ni več »moderna«, pač pa raje kupujemo drage suhe slive iz Bosne.

TOMAŽ PAVSIČ:

Idrijske „Kaplje“

Prijaznost uredništva »Idrijskih razgledov«, ki nam je zastavilo nekaj vprašanj v zvezi z revijo »Kaplje«, nas obvezuje, da v skupno pa tudi v lastno korist pojasnimo vse, kar se tiče »Kapelj«, bodisi glede nastanka, delovanja ali teženj te revije. Vse, kar bom povedal, bo morda nekoliko osebno pobarvano, a mislim, da bi približno tako odgovoril vsak član našega uredništva.

Dejstvo, da se je v Idriji ob koncu leta 1965 ustanovila in da je v začetku leta 1966 prvič izšla nova revija z naslovom »Kaplje«,

ne bi smelo nikogar vznemirjati, razumljivo pa bi bilo, če bi ji pomagali za še večjo uveljavitev.

Podobna revija bi se bila mogla roditi kjerkoli na Slovenskem, saj je bilo ponekod že več, žal neuspešnih poskusov. To, da je nova revija zaživela prav v tej naši kotlini, spričuje, da idrijska kultura le ni čisto zamrla, marveč da celo kaže neke že nekoliko izjemne podvige, ki se nekaterim zdijo že kar drzni. Novi rod mladih razumnikov, naslonjen na vse, kar je bilo dobrega in je še

živega iz preteklosti, tipajoč za novimi rešitvami, ima vso pravico, da pove, kar mu leži na srcu; smemo mu verjeti, da ima resne namene kulturo in umetnost ne le uživati, ampak tudi pomagati pri splošnem počlovečevanju in sodelovati v našem družbenem razvoju. Več kot desetletno odhajanje idrijskih abiturientov na univerzo ter druge visoke in višje šole je ustvarilo precejšnje število domače inteligence, ki se rada vrača v rojstni kraj, če že ni tu tudi zaposlena. Za tiste, ki še študirajo, razdalja med Idrijo in Ljubljano danes ne predstavlja takšnih ovir kot nekoč. Tako se je zadnja leta v Idriji zbirala in se oblikovala kar lepa družba delavoljnih mladih razumnikov (zlasti ob sobotah in v času, ko ni predavanj). Nekateri od teh so na raznih področjih že javno delovali, redkejši pa celo sodelovali v osrednjih leposlovnih revijah. Iz tega krožka, ki je živo spremljal vsa dogajanja v ožjem in širšem smislu, iz te kulturne skupine, neorganizirane, a družabno in prijateljsko povezane (skoraj nekoliko spominjajoče na nekdanje »vajevece« ali »zadrugarje«), je organsko, torej naravno zrasla nova slovenska revija. Pravim »slovenska«, ker s tem mislim na revijo, ki po vsebinski širini pa tudi sodelavcih ne mara biti ozko omejena, a ki kljub temu, da je zasajena v domačem kraju, kjer živijo njeni pobudniki in stalni sodelavci, hoče prebiti led predsodkov o tako imenovanih »provincionalnih« listih.

Sredi septembra leta 1965 sem z rahlo negotovostjo omenil Emilu Miklavčiču zamisel o novi reviji. Emil Miklavčič se je za načrt takoj ogrel in je tudi predlagal naslov »Kaplje«, ki je potem obveljal. Na naslednjih sestankih se je že oblikoval uredniški odbor, ki so ga sestavljali Jože Car, Milan Božič, Jože Felc, Emil Miklavčič, Rafko Terpin, Igor Uršič in podpisani Tomaž Pavšič. Emil Miklavčič je izstopil iz uredništva že pred izidom prve številke, a je na razne načine še nekaj časa tesno sodeloval z uredništvom.

Ko je iz zasebnih pogovorov pobudnikov prišel glas o snujoci se reviji med idrijske ljudi, je bilo hitro slišati ugovore določenih krogov in posameznikov, češ kaj da hočemo z novim časopisom, ko je že drugih preveč; drugi, hujši očitki so merili že kar na politično onemogočanje. Glavni naš greh, ki je povzročal nezaupanje in zaskrbljenost, naj bi bil v tem, da hočemo oživiti tiste tako nevarne »Perspektive«, ki so jih pokopali leta 1964. Na »prijateljskem« pomenku na občinskem komiteju ZKS 3. dec. 1965 so nam svetovali, naj bi se raje združili okrog uredništva »Idrijskih razgledov« ali pa morda deloma okrog »Glasila SZDL«. Tovariši iz ko-

miteja niso razumeli, da zreli, čeprav mladi ljudje, ki so se spontano, a premišljeno odločili za kulturno delovanje v obliki revije, od svoje zamisli ne bodo odstopili, razen če svoje načrte lahko ostvariyo na kak drug način. Uredništvo je skušalo pojasniti, da »Kaplje« vendar niso nobena konkurenca drugim listom in da imajo svoj kulturni program, ki ga druge publikacije ne »pokrivajo«. Od več strani smo začutili, da nekateri želijo, da bi nas odvrnili od naše namere...

V začetku prve številke smo namen naših prizadevanj skušali strniti v te misli:

»... Naša revija ni naslednica niti tekmecek katerekoli slovenske revije; takšna kot hoče biti, ni prenačljeno dejanje. Rodila se je iz poštenih namenov nekaterih kulturnih delavcev, ki menijo, da je za Slovence prišel čas, ko provinca v tistem starem pomenu besede ne obstaja več. Ustvarjalci, kulturni in javni delavci čutijo danes večjo povezanost kot nekoč; nekaj desetnih kilometrov razdalje jih ne more oropati tistega, kar bi lahko gojili v Ljubljani, v nekoliko manjši meri tudi v Mariboru in Celju. Sicer so pa tudi manjši kraji potrebni kulturnih »injekcij«. Taka injekcija naj bi bila v Idriji — in s tem na Primorskem — tudi revija »Kaplje«. Poleg prispevkov, ki jih običajno prinašajo revije, bomo z veseljem priobčevali iskre misli in kratke sodbe o tem ali onem živem vprašanju, četudi morda ne bodo podane v kateri od znanih in utrjenih oblik. Menimo namreč, da je v naši družbi še preveč starih pa tudi prenovljenih, posodobljenih, a še vedno ozkih pogledov na stvari, pojave in človeka. Posebno nam bo pri srcu umetniška in splošna kulturna tvornost na tem delu slovenske zemlje. Skušali bomo povezati pišoče ljudi z obeh strani mejne črte, ki teče od Planice do Ankarana; v prihodnosti si bomo prizadevali ustvariti stik tudi z brati onstran Karavank. Četudi bodo naša prizadevanja le kaplje v morje, bomo imeli sladko zavest, da nismo molčali in preslišali svojega notranjega klika...«

Po dveh letih izhajanja (do konca leta 1967 izide še ena številka), po devetih številkah »Kapelj« lahko rečemo, da smo se določenega okvira v glavnem držali, žal pa nismo še mogli ustvariti pravih stikov z mladimi slovenskimi kulturnimi delavci na avstrijskem Korškem, kjer revija »Mladje« noče in noče ponovno vzbrsteti. Sicer pa bodo za stike s Celovcem predvsem poskrbeli mariborski kulturni delavci iz uredništva »Dialogov«.

Začeli smo tako rekoč popolnoma iz nič. 11. januarja 1966 smo prejeli odločbo o registraciji (oddelek za notranje zadeve občinske skupščine nam je šel na roko), nekaj

dni nato pa je prva številka že prišla na »beli dan«. Razmnožili smo jo v 118 izvodih na »ciklografski« razmnoževalni stroj, ki so nam ga blagohotno posodili na osnovni šoli. Naslednjo dvojno številko (2—3) smo »natisnili« na gimnaziji Jurija Vege, kjer so bili medtem tudi že kupili ciklograf. Ta številka je izšla v povečani nakladi (230 izvodov) v začetku maja; delali smo jo do petih zjutraj... Kmalu se je naša »tiskarna« preselila na rudarsko šolo. Tu smo oktobra 1966 razmnožili številko 4 v 230 izvodih, za Silvestrovo 1966 pa še številko 5 v prav takšni nakladi. To je bila naša zadnja številka v stari tehniki. Zaradi svoje vsebine je vzbudila precej hrupa: neupravičeno so ji nekateri podtikali klerikalne težnje in se čutili osebno prizadete. Ko je 23. februarja 1967 ideološka komisija občinskega komiteja sklicala posvet »o sredstvih obveščanja v naši občini«, so uredniki »Kapelj« pojasnili svoja stališča glede na objavljene prispevke in na odmev pri bralcih. V pripravah za 5. številko je k uredništvu pristopil še Vinko Cuderman.

Z novim letom 1967 smo začeli premišljevat, kako bi izboljšali naš »tisk«. Čeprav je bil ciklograf najbolj poceni in smo se bili nanj že privadili (naši grafiki so znali izrabiti njegove možnosti), je imel tudi slabe lastnosti, ki so nas spravljalje v obup. Zahteval je mnogo potrpljenja in veliko pridnega dela (za vsako stran je bilo treba 230-krat zavrteti ročko), pa še smo bili v strahu, da bodo strani nečitljive ali kako drugače pokvarjene. Ostajati smo morali pri nerodnem velikem formatu; včasih nas je alkoholna tekočina, ki smo jo rabili za ovlaženje blazinice, že čisto omotila in nam povzročala glavobole. Delali smo po navadi ponoči, kot kaki ilegalci, saj smo čez dan imeli vsak svoje opravke in tudi nismo mogli delati napote ljudem v pisarni. Največkrat smo delali s sobote na nedeljo. Dobro smo se zavedali, da bodo »Kaplje« prav zaradi slabe tehnike včasih prezrte tudi tam, kjer bi sicer srečale naklonjenost.

Za izdajanje tiskane revije so nas precej vzpodbujali tudi naši prijatelji in sodelavci. Slednjič smo se po Vinku Cudermanu, ki je s 5. številko tudi formalno postal eden izmed urednikov, povezali s Francetom Fabianijem na RTV v Ljubljani, ki je prevzel tiskanje v svoje roke. Tudi to še ni pravi tisk s tiskarskimi črkami, vendar pa ima celo nekatere prednosti pred njim. Dopusča namreč nekatere obogatitve z vinjetami in drugo grafiko, je jasen in poceni ter estetskega videza. Z novo tehniko smo zmanjšali tudi format na velikost, ki bolj ustreza značaju revije,

je praktičnejši in tudi bolj sveže učinkuje. Vse sile smo vrgli v ta poskus in sredi aprila 1967 že izdali 6. številko v novi podobi. Pred izidom 6. številke se je uredništvo toliko spremenilo, da je iz njega izstopil Igor Uršič. Ta številka je izšla že v 400 izvodih. Do naslednje (dvojne) številke 7—8 je prešlo precej časa (izšla v oktobru), zato pa je bila še skrbneje pripravljena. Ovitek smo tiskali v pravi tiskarni, notranja oprema je bila bolj načrtna in domiselna, pa tudi vsebinsko se je revija dvignila. V tej številki je član uredništva tudi že Silvij Božič. Stari očitki proti reviji, ki so se bili polegli, so se znova pojavili, ko je neka tovarišica, ki se je čutila prizadeta zaradi pisanja »Kapelj«, na ustanovni konferenci reorganizirane krajevne ZK v Idriji ostro obsodila delovanje revije; o tem se je govorilo kak teden pozneje tudi na zasedanju stalne konference ZKS v Idriji, kjer so sprejeli sklep, da bodo zavzeli stališče do idejnih pogledov »Kapelj«. Uredniki imamo glede tega čisto vest in smo za odprt in odkrit dvogovor. Zavedamo se družbene odgovornosti kakršnegakoli javnega dela, menimo pa, da bi bilo zelo žalostno samo občudovati naš »razvoj«, ko je pa vsak razvoj nujno podvržen tudi zmotam in napakam; nekoliko večja mera kritičnosti pa tudi še ne pelje v črnoglednost. Ljudje imajo različna mnenja in zakaj jih ne bi brez strahu izražali in primerjali?

Kar se tiče denarnih zadev, sem že omenil, da smo začeli brez dinarja; pet od šestih urednikov je bilo še študentov, za uredništvom pa tudi ni stala nobena organizacija, pravzaprav tudi nobene nismo prosili, to pa zato, ker smo hoteli biti in tudi smo neodvisni in ker tega tudi ne zahteva zakon o tisku. Stroške za papir in drugo smo plačevali z denarjem od prodanih izvodov, ki pa že v začetku ni zadoščal. Marsikak naš prijatelj je ob naročnini primaknil kak tisočak, prav presenetili pa so nas slovenski pisatelji, oziroma njihovo društvo, ki nam je samo od sebe poslalo simbolično pomoč 10.000 starih dinarjev. Potem smo dobili od občinskega sveta ZKPO 20.000 Sdin in pozneje od sklada za društveno dejavnost v Idriji še 50.000. Tedaj pa so določeni krogi začeli dvomiti o upravičenosti, da tudi »Kaplje« dobijo nekaj, če še tako skromne podpore. Ne da bi se poprej prepričali, kako je z našimi papirji, so začeli »Kapljam« očitati, da je to nekakšno zasebno podjetje. Tako da so se morali člani skladovega odbora malone zagovarjati za svoj sklep. Položaj se je počasi umiril in sklad nam je za leto 1967 naklonil zaprosje-

nih 200.000 Sdinarjev, od katerih smo polovico že dobili.

O vsebini posameznih številčk ne bi rad dal sodb. V zadnji (7—8) številki smo zapisali, da ni nujno, da bi se vsi člani uredništva strinjali z vsemi prispevki, oziroma s pogledi piscev posameznih člankov. Mislim, da revija kvalitetno raste in se hkrati nevsiljivo, a trdno vrača v slovensko kulturo. Upam, da ne pretiravam, če rečem, da je vsebina vseh dosedanjih številčk dovolj raznolika, privlačna ter zanimiva vsaj v večini tako za idrijskega in sploh našega človeka, kakor tudi za bravce na vsem našem narodnem ozemlju. Do vključno 7.—8. številke so v »Kapljah« poleg samih urednikov z leposlovnimi ali pa s kakršnimkoli prispevkom sodelovali Filibert Benedetič, France Bevk, Janez Bizjak, Božidar Borko, Marijan Breclj, Valentin Cundrič, Janez Dolenc, Kajetan Gantar, Vladimir Gajšek, Darinka Grmek, Jože A. Hočevar, Doro Hvalica, Janez Jeram, Julij Kogej, Marko Kravos, Lojze Logar, Srečko Logar, Mitja Meršol, Emil Miklavčič, Jolka Milić, Boris Pahor, Stanko Petelin-Vojko, Marjan Poljanec, Tone Potokar, Aleksij Pregarc, Herman Vogel, Dane Zajc in Zvest Apollonio. Prevajani so bili Nikolaj Arčak (Julij Danijel), Giovanni Pascoli, Properc, Rainer Maria Rilke, Giuseppe Ungaretti in Diego Valeri.

Ob delovanju uredništva »Kapelj« bi bilo treba povedati tudi to, da smo v začetku novembra 1966 pripravili v Idriji slikarsko razstavo šestih študentov AUU iz Ljubljane in da smo pripravljali tudi gledališko predstavo, a smo zaradi raznih vzrokov to misel (in že začeto delo) morali pustiti za primernejši čas.

Ker sem doslej omenjal le nezaželene pojave ob nekaterih številkah, naj neskromno omenim tudi to, da so mnogi pisali o nas, in to v glavnem s simpatijo. Prvi je o nas napisal poročilo Primorski dnevnik (18. januarja 1966), na kratko so pisale o prvi in peti številki tudi Primorske novice. Obširneje je o 1. številki pisala Mladina, o 6. Tribuna, o 1. in 4. tržaška revija Zaliv, celoletni prikaz pa je v Goriških srečanjih pohvalno napisal Marjan Drobež. O štev. 7—8 je laskavo poročal Primorski dnevnik (4. nov. 1967). Prav tako pohvalno in še bolj obsežno tudi tržaško glasilo Novi list. Nekatere številke je ocenil ali jih omenjal Radio Koper in menda tudi Radio Trst. Revijo so omenjali tudi še v drugih časopisih, a nimam podatkov.

Zelo dobre odnose imamo z »Idrijskimi razgledi«; čeprav se je ob ustanavljanju Kapelj govorilo, da razbijamo »Razgled«, je čas pokazal prav nasprotno: kar dva urednika Kapelj sta člana uredništva »Razgledov« in vsaj štirje kapljevci sodelujejo pri »Razgledih«. Od vsega začetka, že pred ustanovitvijo, imamo prijateljske in ustvarjalne stike s tržaškim »Zalivom« in s širšim tržaškim kulturnim krogom, med katere spadajo tudi nekateri od Mosta. Tudi z Goriškimi srečanji, ki izhajajo od maja 1966, nas marsikaj družijo. Ob začetku letošnje jubilejne gledališke sezone 21. 10. 1967 nas je novi ravnatelj Filibert Benedetič (enako kot urednike mariborskih Dialogov) povabil na predstavo Brnčičeve drame v tržaški kulturni dom. Za kroniko naj povem, da je bilo to srečanje za nas nekaj čudovitega. Prijatelji iz gledališča, ki Idrije nikoli ne pozabijo, so nam posvečali veliko pozornosti in ljubeznivosti. Naslednji dan nas je v Idriji obiskala mariborska »ekipa«, ki se je tod vračala iz Trsta in ki je štela kar pet članov uredništva Dialogov: Bruno Hartman, France Forstnerič, dr. Janez Rotar, Marjan Kramberger in Slavko Jug. Nedvomno so osebni stiki med kulturniki v današnjem času zelo potrebni in pomenijo mnogo več kot prijateljsko srečanje.

Da bo kronika popolna, naj povem še to, da »Kaplje« prodajajo v Idriji, v Ljubljani v knjigarni Mladinske knjige in v Trstu v slovenski knjigarni v Ulici sv. Frančiška 20.

Ob koncu izražam trdno voljo uredništva, da ne bo odnehalo, ampak bo naprej širilo začeto delo z željo, da se »Kaplje« ne bi izgubile v pesku. Vse tiste, ki imajo naše delo v čemerkoli za problematično, vabim, da nam pošljejo svoje pomisleke, bodisi v razpravi, polemiki, članku ali pismu.

Kaplje so nastale v času gospodarske reforme, v času, ko so Rankovičevi »angeli varuhi« morali stikati za občani, če morda nimajo podtalnih in nevarnih idej. Smelost, odkritost, nekonformizem ter tudi tehtni umetniško vredni prispevki že priznanih avtorjev, ki so nam jih zastonj poslali, so razširili dober glas o »Kapljah«. Mogoče ga ne bo lahko obdržati. Če smo kdaj za nekatere preostri in preveč neposredni, naj se potolažijo s tem, da Kaplje samo spričujejo našo demokracijo.

Idrijskim razgledom želimo uspeha in razvoja v že dobro začetem drugem desetletju izhajanja. Topla zahvala tudi vsem našim podpornikom, gmotnim in moralnim.

Proslave ob 100-letnici rojstva skladatelja Petra Jereba

Jesen leta 1967 bo vpisana v kulturni zgodovini Cerknega pri Idriji in Litije ob Savi, kot manifestacija hvaležnosti pevcu in skladatelju Petru Jerebu ob stoletnici njegovega rojstva. (Rodil se je 1. julija 1867 v Cerknem pod Poreznom, umrl pa je 3. oktobra 1951 v Litiji, star 84 let.)

O proslavi stoletnice so se večkrat družno dogovarjali litijski, cerkljanski pa tudi idrijski ter drugi javni in kulturni delavci. Zaradi priprav svečane proslave stoletnice v Cerknem in Litiji je bilo več skupnih sestankov in medkrajevnih obiskov. Zato sta osrednji prireditvi tako v Cerknem kot v Litiji potekali po določenem redu, s primernim sporedom. Skrbne priprave vseh organizatorjev so rodile popoln uspeh.

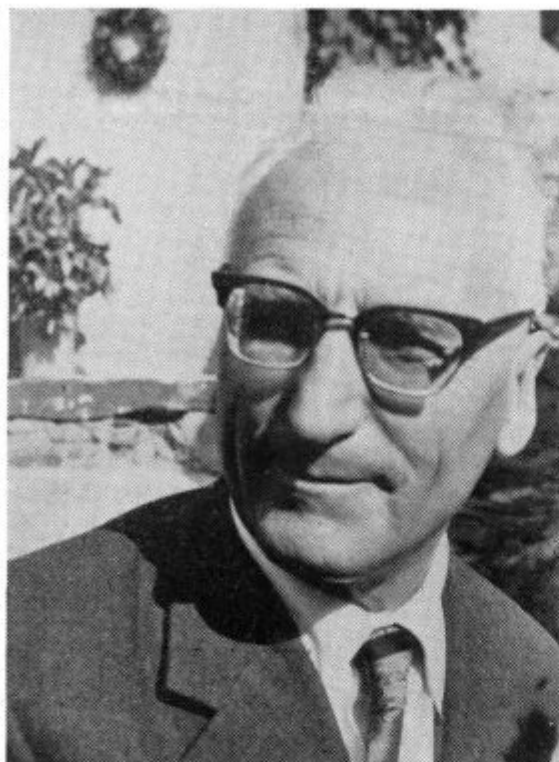
Našega ljudskega skladatelja smo ob stoletnici njegovega rojstva dostojno počastili. Uspeh medsebojnih dogovorov je bilo tudi zbližanje Zasavja in Cerkljanskega. Ta vez, stkana ob stoletnici, bo gotovo držala še v bodoče na kuturnem, družbenem, turističnem in planinskem torišču. To je gotovo izredno lep uspeh plemenitega bratenja dveh krajev, ki sta pomenila skladatelju Petru Jerebu začetek in konec njegove življenjske poti in umetniškega ustvarjanja.

O pripravah in poteku proslav so poročali ljubljanska RTV in več časopisov, najobširnejše pa so o skladatelju spregovorili Idrijski razgledi, katerih urednik Srečko Logar je sodeloval tudi v ožjem pripravljalnem odboru za proslavo.

Pevski zbor litijske »Lipe« pred Jerebovo rojstno hišo v Cerknem

Foto: J. Zupančič

Skladatelj Makso Pirnik, ki je odkril spominsko ploščo v Cerknem

Foto: J. Zupančič

Na njegovo pobudo bo idrijski muzej uredil tudi poseben Jerebov kotiček. Odslej bo v Idriji poleg spominskih sob, odnosno kotičkov, posvečenih idrijskim rojakom Niku Pirnatu, Zorku Prelovcu in drugim tudi spominski kotiček komponista Petra Jereba.

Prireditveni odbor iz Litije je poskrbel, da je znani zasavski krajinar slikar učitelj Niko Prestor obiskal Cerkno in ob tej priložnosti upodobil rojstno hišo Petra Jereba, tako imenovano Lužarjevo hišo na Brdcau. Po izvorni skici v Cerknem je izdelal še nekaj kopij, ki so zdaj v idrijskem muzeju, pa tudi pri Jerebovih sorodnikih in nekaterih drugih domačinih v Cerknem in Litiji. Prestorjeva slika z Lužarjevo hišo v Cerknem je povsem uspela. Razstavil jo je tudi na Jerebovi razstavi v Litiji.

Vredno je omeniti, da so se odločili v gostilni pri Maksu v Cerknem, v bližini Lužarjeve hiše na Brdcau, da bodo uredili v svojem gostinskem lokalu Jerebov kotiček in tako pomagali pri popularizaciji skladatelja med domačini in izletniki.

Lastnik gostilne pri Maksu zasluži za svojo namero vso pohvalo.

Naj še omenim, da je bil Jereb izredno živahen in je imel zmeraj pri rokah kak poseben domislek. Slovenski humoristični tednik Pavliha je ob jubilejnih proslavah objavil o njem šaljivo zgodbo, pesem in njegovo sliko.

Po svetu je raztresenih precej litijskih in cerkljanskih rojakov. Zato je slovenski dnevnik »Prosveta«, ki izhaja v Chicagu v ZDA in ga izdaja najmočnejša slovenska izseljenska podporná organizacija SNPJ (Slovenska narodna in podporná jednota) s sedežem v Chicagu, v kakih desetih člankih objavil poročila o pripravah in poteku Jerebove proslave, spregovoril pa je tudi o zanimivem svetu pod Poreznom.

Zdaj čaka prireditveni odbor za Jerebovo proslavo — tako tovariše iz Litije, Cerknega in Idrije — še naloga, da bi razmislili o izdaji posebne brošure, ki naj bi prikazala Jerebovo življenje in delo. S tako publikacijo bi se najbolj oddolžili Jerebu in njegovemu delu ter ohranili zanamcem njegovo podobo. Takšna knjiga bi bila tudi prispevek k razvoju turizma na Cerkljanskem in v Zasavju.

V pripravljalnem odboru za Jerebovo stoletnico so sodelovale številne organizacije in ustanove, tako kulturni delavci iz Cerknega, šolsko upraviteljstvo osemletke Cerkno, Turistično in Planinsko društvo Cerkno, uredništvo Idrijskih razgledov, idrijski muzej in rudarska godba iz Idrije, občinski svet zveze Svobod iz Zasavja, pevsko društvo Lipa, Planinsko društvo Litija-Šmartno, Delavska univerza Litija, Turistično društvo Litija in še mnogi javni ter kulturni delavci — zato misli na brošuro ob razumevanju vseh ne bo težko uresničiti. Pri proslavah so sodelovali tudi mladinci in pionirji.

Proslave v Cerknem in Litiji so omogočili in podprli tudi predstavniki ljudske oblasti Idrije in Litije. Vse to je dokaz o složnem sodelovanju Cerkljanskega in Zasavja ob Jerebovi stoletnici. Zato je bil uspeh vsestranski in manifestativen.

Odkritje Jerebove spominske plošče v Cerknem 8. oktobra 1967

Tega dne je bila izredno lepa sončna nedelja. K proslavi v Cerkno sta odšla iz Litije dva avtobusa in nekaj zasebnih vozil. Ker zasavska cesta še ni bila dograjena, so šli izletniki skozi zamegljeno jutro iz Litije čez Trebeljevo in Besnico, Ljubljano in najprej v Idrijo, kjer je bil kratek postanek.

Vodja prvega avtobusa, ki so ga napolnili litijski kulturni delavci, je bil Boris Žužek,

učitelj v Šmartnem pri Litiji in predsednik litijskega občinskega odbora kulturno prosvetnih društev »Svoboda«. V tem avtobusu so bili tudi nekateri povabljeni kulturni delavci iz okoliških vasi Litije ter celokupen pevski zbor Lipa. Drugi avtobus so napolnili litijski planinci pod vodstvom predsednika Marjana Oblaka. Izleta so se udeležili tudi planinci, mladinci in pionirji. Skupina je imela s seboj planinski prapor, ki so ga razvili med odkritjem Jerebove plošče pred njegovo rojstno hišo. Pozneje so odšli litijski planinci s svojim vozilom po serpentinasti poti iz Cerknega mimo bolnice Franje. Ogleдали so si zanimivo sotesko Pasico in v njej skrito partizansko bolnišnico Franjo. Nato pa so se s svojim zajetnim vozilom potegnili še na bližnji Črni vrh nad Cerknom k planinski in lovski koči. V izredno sončnem dnevu so imeli z gore krasen razgled na Julijce in Triglav, na Blegaš, Porezen in druge gore v okolici Cerkljanskega. Prvotni namen litijskih planincev je bil skupen pohod na Porezen. Zaradi tehničnih ovir (prekratek dan v oktobru in prisostovanje pri proslavi) so sklenili, da bodo obiskali Porezen skupno prihodnje leto.

Člani PD Litija-Šmartno na Jerebovi proslavi v Cerknem

Foto: J. Župančič

Ob odkritju spominske plošče P. Jerebu na rojstni hiši v Cerknem

Foto: J. Župančič

Proslava v Cerknem je potekala po določenem sporedu. Ob 10. uri so pričeli program domačini, slavnostno besedo je spregovoril Danilo Bratina, bivši učitelj in zdaj uslužbenec cerkljanske tovarne Eta. Dijaki cerkljanske osemletke so recitali nekatere uglasbene Jerebove pesmi. Nekaj Jerebovih skladb so zapeli člani moškega pevskega zbora litijske Lipe. Pri svečanem odkritju je sodelovala tudi idrijska rudniška godba. Spominsko ploščo na Lužarjevi-Jerebovi rojstni hiši v Cerknem je odkril skladatelj prof. Makso Pirnik iz Tolmina.

8. oktober je bil lep dan in je dokazal, da naši ljudje spoštujejo svoje umetnike ter cenijo njihova dela.

Cerkno je zasavskim izletnikom, pa tudi drugim obiskovalcem dokazalo, da je zmožno zadovoljivo postreči tudi večjim skupinam izletnikov.

Gotovo je, da pomeni skupna Jerebova proslava poglobitev turističnih in tudi kulturnih stikov med Cerkljani in Zasavci.

Jerebova proslava v Litiji dne 15. okt. 1967

Teden dni pozneje je bila Jerebova proslava tudi v Litiji. Litijani so za to priliko

odprli slikarsko razstavo. Na njej so sodelovali domači slikarji Niko Prestor, prof. Polde Mihelič in Marija Barthova. Na razstavi je bilo tudi nekaj tihožitij pokojne litijske akad. slikarke Mire Pregljeve. Litijska Delavska univerza pa je razstavila nekaj gradiva iz življenja skladatelja Jereba, tako fotografije in kopije njegovih skladb, ki bodo služile za osnovo bodoče Jerebove spominske sobe v Litiji, ki jo nameravajo ustanoviti v litijskem krajevnem muzeju.

Na proslavo v Litijo je prispel v nedeljo 15. oktobra poseben avtobus idrijskih godbenikov, ki so sodelovali pri svečanem sporedu. Tudi litijska godba na pihala je sodelovala v sporedu, Jerebove pesmi pa so zapeli člani litijske Lipe. Uvodno besedo je spregovoril Boris Zužek, Jerebovo življenje in skladateljsko delo je prikazal Marjan Oblak, učenci litijske osemletke pa so recitirali nekaj pesniških tekstov, ki jih je uglasbil Peter Jereb.

Proslava Jerebove stoletnice je bila pred litijskim gradom, na Valvazorjevem trgu, kjer je Jereb zadnja leta stanoval. Na tej hiši je Lipa že pred leti odkrila Jerebovo spominsko ploščo. Posebna delegacija je odhitela s proslave na litijsko pokopališče in je položila na skladateljev grob venec.

Po končani proslavi na Valvasorjevem trgu so idrijski godbeniki izvedli še promenadni koncert. Zaigrali so tudi nekaj Jerebovih skladb za godbo na pihala, ki jih je priredil za svoje godbenike kapelnik idrijske godbe Drago Kanduč. To pot so doživele Jerebove kompozicije krstno izvedbo. Po proslavi Jerebove stoletnice so se litijski kulturniki ter tovarisi iz Idrije in Cerknega dogovorili o nadaljnjem sodelovanju. V okviru Jerebovih proslav je bil teden pozneje v Litiji še skupni pevski nastop nekaterih pevskih zborov iz Zasavja. Vse te prireditve so bile dostojna manifestacija kulturnih delavcev ob stoletnici Jerebovega rojstva.

SREČKO LOGAR:

„Idrijski zbornik“ - misel za uresničenje

Idrijske »Kaplje« so v 7.—8. številki objavile kratek članek »Idrijski zbornik« — misel za razpravo — in z njim javno načele zelo aktualno vprašanje, ki naj bi izpolnilo veliko vrzel v naši lokalni publicistiki — misel o izdaji obširnejšega zbornika o preteklosti in sedanjosti našega mesta, odnosno naše občine.

Po osvoboditvi je izšlo o našem mestu in njegovi okolici nekaj pomembnejših publikacij.

Prva je bila Troštova knjižica »Idrija, naše najstarejše rudarsko mesto«. V založbi našega muzeja je izšla leta 1953 v 2500 izvodih in je že nekaj let popolnoma razprodana. Skromna knjižica na 50 straneh je imela predvsem nalogo, da zamaši veliko vrzel in čeprav je bila napisana preveč na hitro, zaradi česar ima nekaj napak, je v redu opravila svoj namen. Slišali smo že predloge, da bi jo ponatisnili, vendar smo mnenja, da bi v tej obliki in tudi če bi jo prilagodili današnjim razmeram, ne bila več primerna.

Leta 1953 je izšel v založbi Slovenskega Jadrana iz Kopra tudi Ivana Renka »Vojkov

vod«, ki obravnava predvsem okolico našega mesta.

Pokojni in tudi za naš muzej zelo zaslužni ravnatelj Tehniškega muzeja Slovenije v Ljubljani prof. Franjo Baš je že ob ustanovitvi ljubljanskega muzeja ugotovil velikanško pomembnost idrijskega rudnika in njegovega okolja za zgodovino tehniškega razvoja na Slovenskem. Na hitro smo se takrat odločili za publikacijo vsaj dveh naših najpomembnejših tehniških spomenikov:

Prof. Albert Struna, ki je prav ob naši kamšti dobil navdih za najpomembnejše delo te vrste »Vodni pogon na Slovenskem«, je leta 1954 napisal skromno knjižico »Idrijska kamšt«.

Inž. Stanko Mazi pa je napisal pomembno in izvirno delo »Klavže nad Idrijo« leta 1955.

Obe knjižici sta izšli v zbirki »Vodniki tehniškega muzeja Slovenije« in sta danes že razprodani.

Mnogo obširnejša, skoraj 500 strani obsegajoča je »Zgodovina idrijskega rudnika« iz leta 1960, delo strokovnega pisca in idrij-

skega rojaka Ivana Mohoriča, ki jo je prav tako založil naš muzej s sodelovanjem in veliko podporo idrijskega rudnika. Takrat smo pravzaprav želeli imeti obširnejšo monografijo o rudniku, vendar je pisec prvenstveno obdelal komercialno stran rudnika, zato pogrešamo popolnejši tehniški opis. Ta knjiga sedaj pohaja. Muzej ima v svoji založbi samo še 18 izvodov.

Propagandno knjižico dr. Viktorja Volčjaka »Partizanska bolnišnica Franja« je leta 1964 ponatisnilo Turistično društvo v Cerknem in že pohaja. Omenjeno društvo pa že pripravlja tudi italijanski prevod.

Podoben obseg in namen ima tudi knjižica »Bolnišnica Pavla«, ki sta jo napisala predvsem dr. Aleksander Gala-Peter in dr. Pavla Jerina-Lah, založila pa CZP »Soča« v Novi Gorici in Mestni muzej v Idriji. V prodajo je prišla letos.

Šinkovčeva knjiga »Oblaki nad sončno deželo« obravnava predvsem pisateljev rojstni kraj Vojsko in je izšla v založbi »Borec« v Ljubljani. Škoda, da ta sicer s srcem pisana knjiga v začetku vsebuje nekaj zgodovinskih netočnosti, ki jih bo treba popraviti ob prvi priliki.

Semkaj moramo prišteti tudi pomemben separat »Ob stoletnici smrti Henrika Freyerja«, ki je še na razpolago kot samostojno delo.

Dodati moramo še važnejše geološke razprave, ki so izšle samostojno ali pa kot separati iz revije »Geologija«:

Ivan Mlakar: »Geološke razmere idrijskega rudišča in okolice«, Ljubljana 1959,

Ivan Mlakar: Vloga postrudne tektonike pri iskanju novih orudenih con na območju Idrije. Rudniško-metalurški zbornik, Ljubljana 1964, nagrajeno s Kidričevo nagrado!

Miran Iskra: Prispevek k stratigrafiji in tektoniki zgornje Idrije in Nikove, Ljubljana 1961,

Boris Berce: Geologija živosrebrnega rudišča Idrija, Ljubljana 1958, avtorjeva disertacija.

Ta dela so na razpolago pri Geološkem zavodu, pri avtorjih in v Mladinski knjigi.

V seznamu sem namenoma izpustil še nekaj knjig predvsem iz zgodovine NOB, ki obširneje obravnavajo naše ozemlje, vendar obsegajo širša zemljepisna področja.

Pisec v »Kapljah« pravilno omenja v tej zvezi tudi naš list »Idrijski razgledi«, katerih namen pa nekateri nepravilno ocenjujejo. V dosedanjih dvanaajstih letnikih je naša re-

vija zbrala ogromno znanstvenega in zgodovinskega materiala, ki že sedaj služi mnogim piscem pri njihovem delu. Marsikaj bi šlo v pozabo, če bi prav preko te revije ne prišla vsaj pobuda za mnoge širše obdelave. Pisec pravilno ugotavlja, da je iskanje v reviji precej zamudno. S pomočjo vsakoletnega kazala pa se to iskanje lahko zelo skrajša.

Z vsem tem pa sem hotel predvsem povedati, da danes tujcu, ki se zanima za naš kraj, lahko nudimo samo skromne pripomočke. To vrzel bi morali nujno zamašiti vsaj s tremi publikacijami:

»Idrijski zbornik« naj postane iz misli za razpravo — misel za uresničenje! Idrija ima danes toliko prosvetnih delavcev, toliko inženirjev in tehnikov in toliko drugih izobražencev, kakor jih ni imela še nikdar. Nanje pada upravičen očitek, da v Idriji še nikoli ni bilo tako težko pridobiti takšnih ljudi za kako znanstveno delo. Iz te množice bi bilo torej treba izluščiti vsaj nekaj ljudi, ki bi si razdelili delo pri pisanju zbornika. Kot založnik se ponuja naš muzej, ki ima v statutu tudi to obveznost. Ko smo lani sestavljali gradivo za »Geografski leksikon«, nam je dr. Roman Savnik iz Postojne poslal seznam s preko 120 imeni Idrijčanov, ki so prišli v razne zapiske zaradi večje ali manjše pomembnosti! Morda v leksikonu ne bodo vsi objavljeni. Krajevni zbornik pa bi moral vse obdelati in samo tega je že dovolj za precej debelo knjigo!

Drugo je nova knjiga o našem rudniku. Že takrat, ko smo prevzeli Mohoričev rokopis, smo ugotovili, da bomo nujno rabili še eno knjigo, ki bi obdelala predvsem tehnično plat razvoja rudnika, ki je nadvse zanimiva: odkopne metode, razni sistemi topljenja rude, uvedba prvih strojev, zunanji obrati itd. To nalogo bi moralo prevzeti predvsem tehnično osebje rudnika in jo čim prej izpeljati.

Tretja publikacija pa je turistični prospekt. Prvi »Idrija—Cerkno« je bil izdan še v širšem okviru Goriške turistične zveze in je že lani popolnoma pošel ter je danes prava arhivska redkost. Brez tega osnovnega prospekta si ne moremo zamisliti nadaljnega razvoja turizma v naši občini. Naši turistični delavci so letos začeli resno misliti na to publikacijo in bi jo radi izpeljali že do prihodnje poletne sezone. Zamisel pa bodo lahko izpeljali samo, če bodo v naši občini vsi prizadeti razumeli, da je treba za turistično propagando tudi nekaj žrtvovati.

Stojimo pred popolnoma subjektivnimi problemi: ali bomo našli v naši občini toliko izobražencev, ki bodo voljni prijeti za delo?!

LOVSKI IZPITI

Na podlagi 24. člena Zakona o lovu (Ur. list SRS št. 22-122/66 z dne 7. julija 1966 in na osnovi 5. člena točke 4 Pravil lovske Zveze Idrija so združene lovske družine prenesle na Lovsko zvezo poleg ostalih nalog tudi skrb za strokovno izobraževanje, lovsko kulturo, pripravo pravilnika o lovskih izpitih, imenovanje izpitne komisije za izvajanje lovskih izpitov. Za izvedbo lovskih izpitov so lovske družine pismeno pooblastile Lovsko zvezo.

Ta določila je obravnaval upravni odbor zveze na svoji 2. in 3. redni seji, izvršil imenovanja za opravljanje posameznih nalog in dal smernice, kako pristopiti k delu, da bo vse potekalo po določenem načrtu.

Vsi kandidati so se v določenem roku pismeno prijavili na izpite in obenem dali pismeno izjavo o posecanju seminarja. Najprvo je bilo pristopiti k organizaciji dveh seminarjev in sicer v Idriji in v Cerknem, Na obeh seminarjih se je predavalo 54 ur: o zgo-

dovini lova, varstvu narave, prvi pomoči, lovskih šegah in navadah 8 ur; o boleznih divjadi 4 ure, o lovski zakonodaji, zakonu o orožju 5 ur, o lovskem živaloslovju 8 ur, o lovski kinologiji 9 ur, o gojitvi divjadi, načinu lova, lovskem gospodarstvu, lovskem orožju in municiji 20 ur. V Idriji se je udeležilo seminarja 24 kandidatov, v Cerknem pa 11.

Snov je tako obsežna, da je ni bilo mogoče predelati na seminarju v tako kratkem času. Kandidat pa, ki se je že prej sam pripravil, je na seminarju snov samo ponovil in utrdil, zato mu izpit ni povzročal posebnih težav.

O datumu in kraju, kjer naj bi bili lovski izpiti, so bile družine seznanjene en mesec prej, kandidat pa je dobil teden dni prej povabilo, kdaj naj se javi pri izpitni komisiji. Skupščina občine Idrija je dala na razpolago svojo sejno dvorano, kjer so bili izpiti dne 28., 29. in 30. septembra 1967. Udeležba in uspehi so razvidni iz spodnje razpredelnice.

Lovska družina	Število neizpravljenih lovcev	Prijavilo za lovski izpit	Pristopilo k lov. izpitu	Odstopilo od opravljanja lov. izpitov	Uspešno opravilo lov. izpit prvič	O c e n e					Uspešno opravili pop. izpit skupaj			Neusp. opravlj. pop. izp. v skup. A od 1966	Popravni izpit imajo Skupaj		
						Odljučno	Prav dobro	Dobro	Zadostno	Nezadostno	A	B	C		A	B	C
Dole	5	4	4	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	1
Cerkno	11	11	9	2	4	—	—	2	2	1	1	3	—	—	—	—	—
Idrija	14	13	11	2	9	—	3	2	4	—	1	—	—	—	—	—	1
Krakovše	2	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Javornik	5	5	3	2	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1
Sp. Idrija	13	13	12	1	9	—	1	3	5	1	—	—	—	—	—	1	1
Otavnik	8	3	1	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Trebuša	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj	58	51	42	9	26	—	4	7	15	3	2	4	1	1	—	1	4

V skupino A spadajo: zgodovina lova, lovsko živaloslovje, način lova, gojitev divjadi, lovska zakonodaja — pravilniki, zakon o orožju.

V skupino B spadajo: lovsko orožje in municija, varstvo narave, lovske šege in navade.

V skupino C spadajo: kinologija, bolezni divjadi, prva pomoč.

Na področju strokovnega lovskega izobraževanja ni izostal uspeh lovskih družin, saj so bili ti lovski izpiti uspešnejši, kakor so bili v letu 1966.

Venčeslav Straus

Z A P I S K I

Pismo občinske konference ZKS - Idrija

Občinska konferenca ZKS Idrija je na svoji seji sklenila poslati pismo vsem komunistom, samoupravnim organom in delovnim organizacijam v občini.

Pri uresničevanju gospodarske reforme prihaja v nekaterih delovnih organizacijah do odpuštanja z dela. Posebno zaskrbljujoče je to vprašanje, kadar so med odpuščenimi tudi bivši borci, ki nimajo ustrezne strokovne usposobljenosti ali pa so slabega zdravja.

Zveza komunistov v občini, predvsem pa komunisti v samoupravnih organih delovnih organizacij se morajo zavzemati za humano reševanje problemov udeležencev NOB. Kadar gre za borce, je prav preprečevati odpoved delovnega razmerja zaradi premajhne strokovne usposobljenosti ali slabega zdravja. Pošteno bomo take primere reševali le, če bomo pravično upoštevali tudi borčev družbeni delež v preteklosti in našli njegovemu zdravju in strokovni usposobljenosti primerno zaposlitev v okviru delovne organizacije. Posebno skrb je potrebno posve-

titi reševanju socialnih problemov borcev-upokojencev, pa tudi vdov borcev, ki so ostale same nezaposlene ter često živijo v slabih življenjskih in stanovanjskih razmerah.

Nekatere delovne organizacije v občini imajo zelo dobro urejene dodatke za borce NOB, preveč pa je tudi takih, ki dodatka še niso uredile. Pozivamo vse samoupravne organe, ki o tem še niso razpravljali in sklepali, da to čimprej uredi v okviru možnosti posamezne delovne organizacije.

Stalna konferenca komunistov občine Idrija opozarja delovne organizacije, samoupravne organe, predvsem pa komuniste v občini, da se zavzamejo za hitro in sprotno reševanje problemov borcev. Ne moremo dopuščati, da bi bivši borci zgubljali vero v rezultate svoje borbe in zaupanje v humanizem Zveze komunistov.

Občinski komite ZK prosi, da ga obveščate o vseh vprašanih in rešitvah te vrste, ker jim bo tudi sam posvečal povečano skrb.

Občinski komite ZKS Idrija

Spomeniki NOB v idrijski občini

Letos sta bila v idrijski občini postavljena in slovesno odkrita dva spomenika padlim borcem NOV. Prvi je bil odkrit v Šebreljah dne 2. julija, drugi pa v Ledinah dne 23. julija.

S postavitvijo teh dveh spomenikov sta se idrijska občina in organizacija ZB v Idriji oddolžili moralni obveznosti do padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja, njihovim svojcem in družbi sploh.

Ceprav je akcija za postavljanje večjih obeležij z dograditvijo teh dveh spomenikov v glavnem končana, bi bilo v idrijski občini potrebno še marsikaj obeležiti iz zgodovinskega dogajanja med NOB ter tako ohraniti kot spomin našim znancem.

V idrijski občini je bilo od osvoboditve dalje postavljenih 33 spomenikov in vzdanih 44 spominskih plošč. Urejena so 4 grobišča izven pokopališča. Na pokopališčih pa je urejenih 7 posebnih grobišč za borce in druge žrtve fašističnega nasilja.

Posebni spomeniki pa so vsekakor: partizanska bolnica »Franja« v Pasicah pri Cerknem, tiskarna »Slovenija« na Vojskem in tudi Vojkova koča na Brinovem griču pri Črnem vrhu. Le-ti so dobro oskrbovani, prva dva tudi dobro obiskovana, medtem ko Vojkova koča sameva med visokimi smrekami. Pot do nje pa je že zaraščena.

Najpomembnejše je grobišče 305 padlim partizanom na Vojsici, vendar prav to nujno terja temeljite preureditve. Največje grobišče pa je v Cerknem, kjer je pokopanih 999 borcev in drugih žrtev fašističnega nasilja, od tega 77 italijanskih partizanov-garibalincev.

Spomeniki in plošče so raztreseni po vaseh in naseljih, kakor tudi po gozdovih, kamor le redko kdo zaide. Lep spomenik je bil postavljen preteklo leto v gozdu za Gladkimi skalami, za ta spomenik le malokdo ve, mimo njega pa hodi le gozdar, ki ima tu okrog službo. Takih spomenikov in plošč, ki so postavljeni po vsej idrijski občini, izven naselij, je več in nekateri so tudi slabo vzdrževani. Iz plošč je ponekod že težko razbrati besedilo, vremenske nepravilnosti so opravile svoje delo.

Res je, da vzdrževanje teh spomenikov terja večja finančna sredstva, vendar bi morale krajevne organizacije ponekod, kljub skromnim finančnim sredstvom, bolj skrbeti za te zgodovinske pomnike.

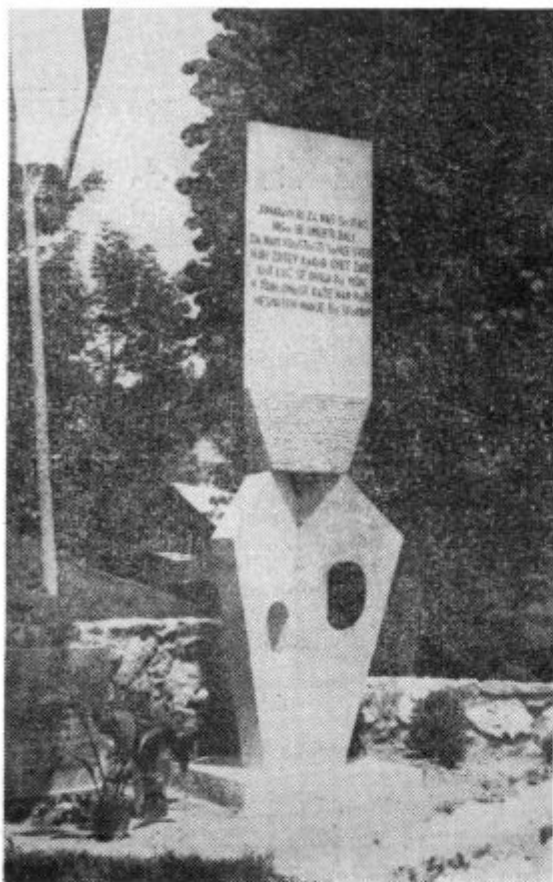
Janez Jeram

LETOŠNJI DAN MRTVIH

Tudi letos so se naši ljudje po večjih krajih spomnili padlih borcev. Posebno svečano so to opravili v Cerknem, od koder objavljamo navgov:

Dragi tovariši!

Cas, ki teče, ne da bi ga kdo mogel ustaviti, je že zacelil mnoge rane naše domovine; izginile so ruševine, zrasli so novi domovi in nove tovarne, polja so zopet lepo obdelana, tako kot zmore le roka slovenskega kmeta. Ostala je najgloblja rana, ostala je izguba naših mladih dragocenih življenj, vaše moči in ustvarjalnosti, vašega prešernega smeha in dobre volje. Te rane ni mogoče zaceliti, ni je mogoče omiliti, ker se je pregloboko zarezala v živo telo našega naroda.

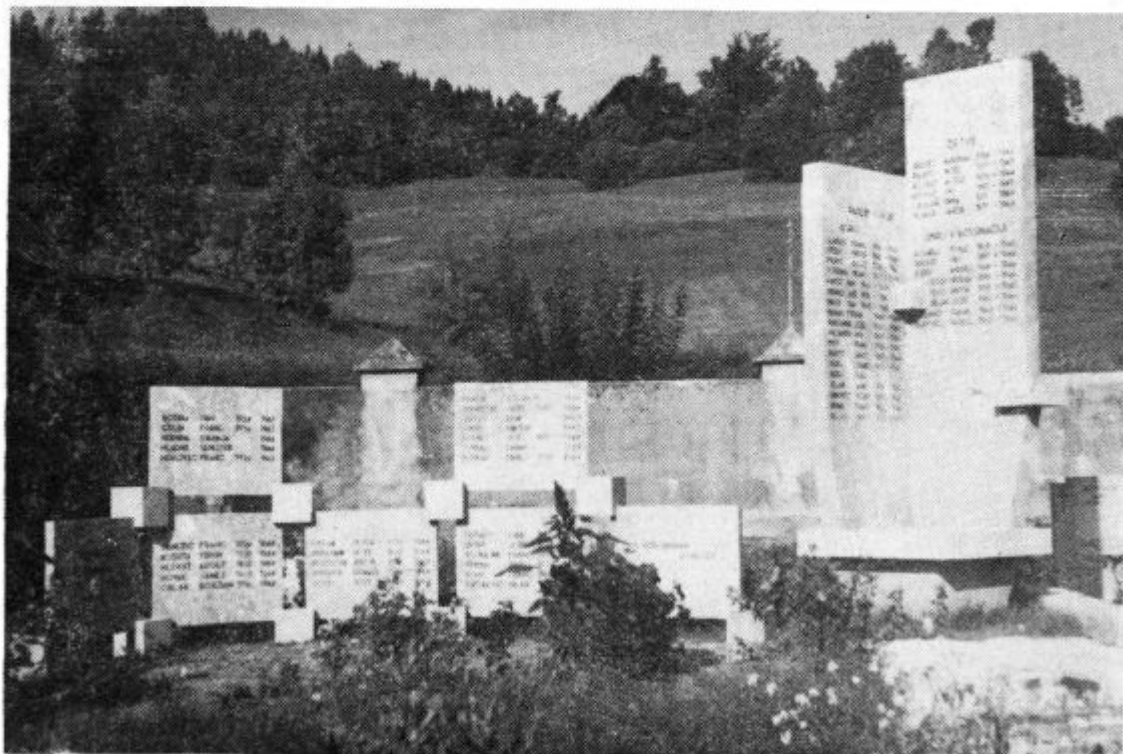
Vsako leto se zberemo tu med vami, da bi vam dokazali, da vaše žrtve niso bile zaman in niso pozabljene, da bi se vam zahvalili za vse, kar ste storili za srečno bodočnost nas vseh. V večini ste bili delavski in kmečki fantje ter dekleta, zrasli na zemlji, ki jo je tlačila tuja peta, v deželi, kjer ni bilo ne naših šol ne naših društev. Kljub temu ste imeli veliko srce, ki vam je v odločilnem trenutku pokazalo pravo pot. Niste iskali osebne sreče in lahkega življenja, odločili ste se, da je vaša le sreča vseh naših narodov; zvezali ste svojo usodo z usodo poteptane in strte domovine. Ko vse okrog nas ni bilo več svetlega pramena svobode, ko je Evropa stala v mračnjaštvu, razcepljena na desetine nesmiselnih nacionalizmov, ste vi našli pravo pot, ki je vodila k prijateljstvu med narodi in pravici v svetu. Povzdignili ste Jugoslavijo iz blata, v katerega je padla, in jo dvignili tako visoko, da je postala drugim narodom svetilnik v boju za neodvisnost in napredek.

Mnogi izmed vas so poznali srečno in mirno življenje v družini, imeli so dovolj kruha in miru, vendar so se vsemu temu odrekli, izbrali zase in za svoje družine pomanjkanje in negotovost, da bi se pod rdečo zastavo internacionalizma in napredka borili za nedeljeno pravico vseh Slovencev in srečo vseh delovnih ljudi na svetu.

Izmučeni in lačni ste se prebijali skozi sovražnikove zasede in našli v sebi dovolj moči, da bi znova jurišali na sile zatiranja in izkoriščanja. Niste imeli kruha, ko pa ste se po več dnevih pomanjkanja dokopali do hrane, ste jo

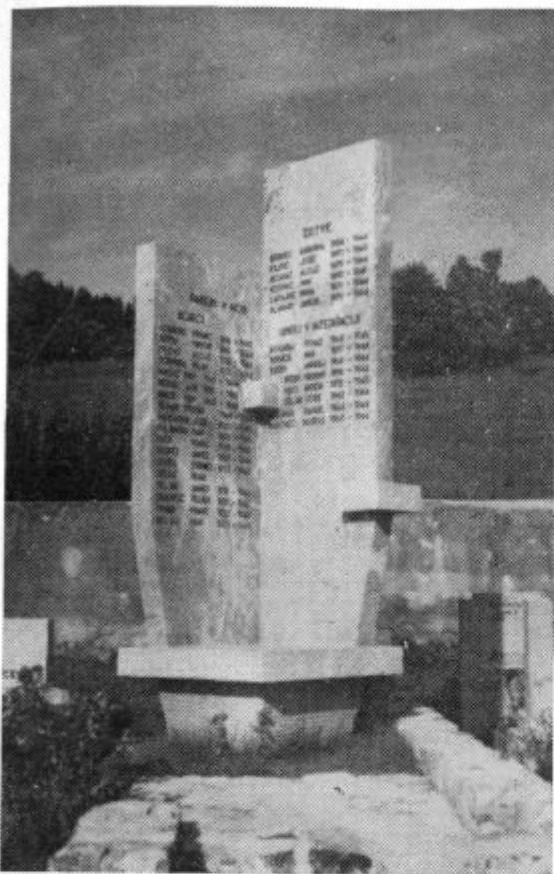
Spomenik v Šebreljah

Foto: J. Jeram

Spomenik s ploščami v Ledinah

Foto: J. Jeram

Spomenik v Ledinah

Foto: J. Jeram

znali deliti s slehernim tovarišem, ne glede na jezik, ki ga je govoril, in na barvo njegove kože.

Danes strmimo na vas in čutimo se neznatne in malenkostne. Sto majhnih materialnih težav nas grize, sto različnih interesov nas deli. Čeprav smo v besedah ostali zvesti nekdanjim idealom, marsikdaj materialni pogoji prerastejo zavest in jo hromijo. Naš pogled ne sega skoraj več onstran gora, ki omejujejo našo dolino, in prepogosto nas vodijo majhni in kratkotrajni interesi tako, da pozabljamo, da smo vsi Slovenci, vsi Jugoslovani, vsi del delovnega ljudstva sveta. O tem moramo razmišljati danes in se vprašati, kako čuvamo tisto, kar ste nam priborili.

V gozdovih, v snegu, izčrpani od lakote, ste našli čas in moč, da ste zapeli partizansko in narodno pesem, danes jo po naših vaseh komaj še slišimo, vrste v naših zborih pa se praznijo. V boju ste izbrisali vse razlike in ustvarjali nove odnose tovarštva in enakosti; danes pa se marsikdo izmed nas sramuje glasno izgovoriti besedo »tovariš« in mirno gledamo na nove socialne razlike, ki se porajajo v naši družbi.

Kako vas pogrešamo! Iz dneva v dan legajo k vam naši tovariši, ki so se z vami ramo ob ramo borili in so vojno srečno preživeli. Ostali so zvesti nekdanjim idealom in v povojnem obdobju delali in gradili, dokler niso omahnili v prerane grobove spodkopani od žrtev v vojni in dela po njenem koncu. Danes ležite tu sku-

paj, vedno več vas je in samo nepotreben zid vas deli.

Dragi tovariši! Mi ostajamo majhni in utrujeni od vsakdanjih skrbi, preveč deljeni in neenotni, da bi uspešno nadaljevali vaš boj. Danes spet stojimo pred vami in potrebni ste nam bolj kot kdajkoli. Se enkrat se moramo obrniti k vam in vas prositi za pomoč. — Kako naj vam pomagamo? — Boste rekli.

Dajte nam svojo vero v bodočnost, dajte nam ljubezen do domovine, do naših narodov, do pravice, dajte nam svojo odkritosrčnost, svojo nesebičnost in tovarštvo! Potem se bomo čez eno leto ali čez nekaj let vrnili in se pred vami lahko ponašali ne le z novimi avtomobili, cestami in tovarnami, temveč tudi s takimi odnosi med ljudmi, kot ste jih vi ustvarjali, pripravljani, da nadaljujemo boj za mir, za srečo vseh ljudi, dokler na svetu ne bo več nobenega Vietnama in nobenih borb, dokler ne bo sreče in kruha za vse.

Slava vam, tovariši!

Š A H

Sahovski dvoboj Tolmin—Idrija

V nedeljo, 20. avgusta 1967, sta se srečali v Tolminu v prijateljskem brzopoteznem dvoboju ekipi Idrije in Tolmina. Igrali so na štirih deskah v treh dvobojih. Naši šahisti so bili uspešni v vseh treh dvobojih in so zmagali z visokim rezultatom 34:14.

Dvoboj je koristil obema ekipama kot priprava na bližnji mednarodni turnir v Ankaranu. Naši igralci so dosegli naslednje uspehe iz 12 partij: Kovač 11,5, Troha 9, Crnobrnja 8,5 in Jereb 5 točk.

Mednarodni brzopotezni turnir v Ankaranu

Pod geslom »šah družni narode« je priredila Primorska šahovska zveza 10. septembra 1967 v Ankaranu IV. šahovski moštveni brzopotezni turnir mest Slovenskega Primorja, Hrvatske Istre, Koroške in Julijske Krajine-Furlanije. Turnirja se je udeležilo kar 21 štiričlanskih ekip, in sicer 4 iz Italije, 2 iz Avstrije ter 15 iz Jugoslavije. Tekmovanje je bilo v dveh skupinah, tri najboljše plasirane ekipe pa so prišle v finale.

Ekipa Idrije, ki so jo sestavljali prof. Cuderman, Kovač, Crnobrnja in Jereb, je tekmovala v drugi skupini. Z zmagami 4:0 proti Koprju, Goriziani, Postojni in Civaldu ter proti direktnemu konkurentu Puli s 3:1 je Idrija osvojila prvo mesto v svoji skupini z 31 točkami, pred Pulo s 27 točkami in Goriziano s 24 točkami itd. Cuderman in Kovač sta zmagala v vseh devetih dvobojih, Crnobrnja je zbral 7 točk in Jereb 6 točk. Iz prve skupine pa so prišli v finale Trst, Anhovo in Finkenstein.

Finalne borbe so bile izredno zanimive in dramatične. Zal pa je naša ekipa po prvem porazu z 0:4 proti Anhovemu popolnoma popustila. Nepričakovan poraz je naše šahiste popolnoma deprimiral in so v nadaljevanju uspeli premagati samo še Goriziano, igrati neodločeno s Finkensteinom, zgubili pa so s Pulo in Trstom.

Prvo mesto je zaslužno osvojila ekipa Trsta s 14 točkami pred Pulo z 12,5, Anhovim z 12 in Finkensteinom z 10 točkami. Idrija, ki je veljala za favorita za eno prvih mest, je prišla na peto mesto s 7 točkami pred Goriziano s 4,5 točkami.

Peto mesto je za idrijske šahiste neuspeh, saj so v odločilnih trenutkih finalnih borb popolnoma popustili.

Posamezni igralci so osvojili naslednje število točk: Cuderman 12, Kovač 11,5, Crnobrnja 8 in Jereb 6,5. Posebno slab rezultat je imel Jereb na zadnji deski, ko je v finalnih borbah osvojil samo pol točke in je bil slaba zamenja-

va za našega veterana Troho, ki zaradi zadržanosti ni mogel sodelovati.

Prvoplasiranim ekipam je pokrovitelj turnirja, predsednik občine Koper Miro Kocjan, izročil pokale in spominske nagrade ter je v nagovoru poudaril pomen, ki ga imajo taka srečanja za zблиžanje med narodi ob državnih mejah.

Silvo Kovač

Ohranili jih bomo v lepem spominu ...

Jakob Bizjak, kovač iz Predgriz 36, rojen 11. 8. 1895 v Mrzlem logu, je umrl 19. 8. 1967 v Predgrizah. Bil je oče padlega partizana.

Ivana Bezeljak, roj. Poljanec, kmetovalka iz Mrzlega loga 9, rojena 7. 4. 1900 v Idriji, je umrla 22. 8. 1967 v Mrzlem logu.

Katarina Velikonja, roj. Lahajnar, gospodinja iz Sp. Idrije 1, rojena 10. 4. 1880 na Straži, je umrla 24. 8. 1967 v Sp. Idriji.

Marija Carl, roj. Novak, gospodinja iz Sp. Idrije 5, rojena 17. 8. 1899 v Sr. Kanomlji, je umrla 2. 9. 1967 v Sp. Idriji.

Jernej Obrekar, upokojeni rudar iz Idrije, Platiševa 21, rojen 24. 8. 1891 v Idriji, je umrl 6. 9. 1967 v Idriji.

Viktor Lapajne, upokojeni rudar iz Sp. Idrije 1, rojen 27. 8. 1910 v Idriji, je umrl 7. 9. 1967 v Sp. Idriji. Pregarjan od fašistične oblasti je moral pobegniti v Jugoslavijo. Že 14. 4. 1941 so ga ujeli Nemci in odpeljali v vojno ujetništvo, kjer je ostal zvest svojemu narodu.

Franc Ferlan, vrtnar v pokoju iz Idrije, Tomšičeva 6, rojen 18. 8. 1895 v Idriji, je umrl 8. 9. 1967 v Idriji. Bil je eden glavnih funkcionarjev nekdanjega Sadjarskega in vrtnarskega društva v Idriji, ki se je po prvi svetovni vojni zelo trudilo za napredek teh gospodarskih panog v Idriji.

Marija Golja, roj. Simonič, invalidska upokojenka iz Lazca 18, rojena 8. 4. 1895 v Plužnjah, je umrla 9. 9. 1967 v Lazcu. Že konec leta 1942 je začela sodelovati z NOV. Spomladi 1943 je bila odpeljana v zapor. Bila je zelo aktivna voditeljica AFŽ v Lazcu.

Julija Kogej, roj. Volčina, družinska upokojenka iz Sp. Idrije 1, rojena 22. 2. 1886 v Črnem vrhu, je umrla 14. 9. 1967 v Sp. Idriji.

Ivana Močnik, roj. Mikuž, gospodinja iz Sr. Kanomlje 22, rojena 5. 5. 1912 v Idrijskem logu, je umrla 21. 9. 1967 v Sr. Kanomlji. Aktivno je začela sodelovati s partizani že jeseni 1942. Bila je prvi tajnik kraj. odbora OF v Sr. Kanomlji. Zaradi izdaje je bila aretirana 16. 5. 1943 in je ostala v italijanskem zaporu do razpada Italije. Po vrnitvi se je zopet vključila v delo za NOV in je bila ponovno izdana Nemcem, ki so jo odpeljali v koncentracijsko taborišče, kjer je ostala do konca vojne. Domov se je vrnila izčrpana in bolna zaradi prestanih naporov in mučenj, kar je imelo za posledico njeno prerano smrt.

Jakob Tušar iz Idrijskih Krnic 42, socialni podpiranec, rojen 12. 7. 1885 v Krnicah, je umrl 24. 9. 1967 v Sp. Kanomlji.

Ludvik Freljih, upokojeni rudar iz Idrije, Srebrničeva 33, rojen 16. 8. 1909 na Vrsniku, je umrl 27. 9. 1967 v Idriji. Bil je borec IV. preko-

morske brigade. Sodeloval je v bojih za osvoboditev Sremske Mitrovice in Rume in je bil odlikovan z medaljo za hrabrost.

Ivan Stanislav Poljanec, mizar iz Idrije, ul. Zmage 1, rojen 12. 5. 1921 v Idriji, je umrl 7. 10. 1967 v Idriji.

Kajetan Koler, upokojeni rudarski nadzornik iz Idrije, Rudarska 13, rojen 8. 8. 1904 v Idriji, je umrl 9. 9. 1967 v Idriji. Za NOV je začel delati konec leta 1942. Po kapitulaciji Italije je vstopil v NOV, kjer je bil kot borec v raznih edinicah do konca vojne.

Ivana Rupnik, čipkarica z Vojskega 90, rojena 22. 2. 1909 na Vojskem, je umrla 11. 10. 1967 na Vojskem.

Marija Mikuž, roj. Koler, družinska upokojenka iz Idrije, O. Župančiča 17, rojena 8. 12. 1883 v Idriji, je umrla 13. 10. 1967 v Idriji.

Marija Hvala, roj. Kuštrin, gospodinja z Vojskega 41, rojena 3. 9. 1911 na Vojskem, je umrla 16. 10. 1967 na Vojskem.

Katarina Erjavc, roj. Hvala, družinska upokojenka z Vojskega 58, rojena 11. 4. 1892 na Vojskem, je umrla 22. 10. 1967 na Vojskem.

Frančiška Skok, rojena Rejec, gospodinja iz Idrije, Triglavska 14, rojena 23. 2. 1893 na Vojskem, je umrla 26. 10. 1967 v Idriji. Aktivno je sodelovala z NOV že od konca leta 1942 in je ostala aktivna do osvoboditve.

Luka Majnik, upokojeni rudar iz Idrije, Srebrničeva 27, rojen 11. 10. 1899 v Čekovniku, je umrl 27. 10. 1967 v Idriji.

Ivan Sinkovec, upokojeni rudar iz Idrije, Studentovska 34, rojen 15. 8. 1900 v Idriji, je umrl 28. 10. 1967 v Idriji. Bil je borec NOB od septembra 1944 ter je bil ranjen in je ostal lažji vojni invalid.

Marija Zigon, roj. Skvarča, gospodinja iz Črnega vrha 92, rojena v Lomeh, je umrla 25. 10. 1967 v Črnem vrhu.

Franc Vehar, kmetovalec iz Sp. Vrsnika 11, rojen 31. 1. 1892 na Gor. Vrsniku, je umrl 9. 11. 1967 v Sp. Vrsniku. Bil je kot vojni ujetnik med prvo svetovno vojno udeleženec velike oktobrske revolucije leta 1917 v Sovjetski zvezi. Med NOB pa je aktivno sodeloval v borbi. Smrt ga je torej doletela malo po letošnjih velikih oktobrskih proslavah!

Franc Rupnik, upokojeni mizar iz Godoviča 25, rojen 16. 2. 1898 v Godoviču, je umrl 10. 11. 1967 v Godoviču.

Jožef Gregorač, upokojeni rudar iz Idrije, Rožna 14, rojen 21. 3. 1902 v Idriji, je umrl 11. 11. 1967 v Idriji.

Matilda Lapajne, roj. Mlakar, gospodinja iz Sp. Idrije 1, rojena 24. 2. 1888 v Jaznah, je umrla 14. 11. 1967 v Sp. Idriji.

Alojz Vidmar, upokojeni gozdni delavec iz Godoviča 45, rojen 7. 10. 1900 v Kovku, je umrl 15. 11. 1967 v Godoviču.

Viktorija Poljanec, roj. Viler, družinska upokojenka iz Idrije, Kajuhova 3, rojena 14. 12. 1889 v Idriji, je umrla 15. 11. 1967 v Idriji.

Rafael Ipavec iz Ljubljane, Ilirska 3, rojen 11. 10. 1887 v Idriji, je umrl 23. 7. 1967 v Ljubljani.

Prof. Franc Novak

Franc Novak, profesor iz Ljubljane, Šišenska 5, rojen 31. 3. 1892 v Idriji, je umrl 19. 8. 1967 v Ljubljani. Njegovi številni dijaki, bivši realčani, so mu posvetili v spomin naslednje vrstice:

Pred kratkim nas je globoko pretresla vest, da je po dolgi in težki bolezni preminil naš bivši profesor na idrijski realki. Našega profesorja ni več med nami, vendar bo živel v srcih svojih učencev kot vzor narodno zavednega vzgojitelja. Rojstni kraj Idrija je lahko ponosen na svojega sina, ki ji je ostal zvest do svoje smrti. Kot sin nadučitelja je že v rani mladosti spoznal učiteljski poklic, kateremu je posvetil vse svoje življenje. Vzgal je nesebično mnoge generacije.

Ze kot mlad profesor je nosil na idrijski realki veliko breme in odgovornost vzgoje ter izobraževanja. Posebno zadnja leta, v času krivičnega odmiranja realke zaradi reformiranja šol v Italiji, je prijel čvrsto v svoje roke vajeti vzgoje in je z vso požrtvovalnostjo in ljubeznijo tedanji mladini odkrival svet znanosti in budil ljubezen do rodne grude. Tedaj nam je bil vzor kot profesor, kot strokovnjak in kot človek, skratka, kot naš oče. Njegovo delo je rodilo obilen plod, saj nam je služilo kot odlična vsestranska podlaga za nadaljnji študij in za vse življenje. Ko je moral zapustiti Idrijo, je odšel s težkim srcem v Jugoslavijo. Vrsto let je služboval v Kranju, Užicu in Sarajevu, kjer je tudi dočakal osvoboditev. Zelel si je vrnitev v Slovenijo, bliže Idriji, po kateri je vedno hrepenel. Tako je leta 1947 postal direktor tedanje Teh-

niške šole v Idriji, po njeni ukinitvi pa je odšel zopet na Tehniško srednjo šolo v Ljubljani, kjer je dočakal zasluženi pokoj. Težka bolezen ga je priklenila na posteljo, vendar je dolgo kljuboval, končno pa je le moral umreti.

Dragi in spoštovani profesor, vsi tvoji nekdanji učenci te bodo ohranili v najlepšem spominu in ti bodo ostali hvaležni za vse, kar si jim daroval tako nesebično!

Maks Bezeljak iz Nove Gorice, Erjavčeva cesta 26, rojen 28. 8. 1909 v Crnem vrhu, je umrl 28. 9. 1967 v Sempetru pri Gorici.

Franciška Cadež, roj. Klaužar iz Ajdovščine, rojena 26. 10. 1886 v Godoviču, je umrla 4. 10. 1967 v Ajdovščini.

Jožef Lukan iz Starega dvora 61 pri Skofji Loki, rojen 21. 8. 1910 v Sp. Idriji, je umrl 6. 10. 1967 na Trati.

Amalija Ličer, roj. Skvarča iz Gor. Trebuše 39, rojena 10. 7. 1893 na Vojskem, je umrla 8. 10. 1967 v Gor. Trebuši.

Ivan Bezeljak iz Maribora, Pregljeva 16, rojen 8. 12. 1886 v Idriji, je umrl 1. 8. 1967 v Mariboru.

Humbert Slabe iz Kopra, Burlinova 8, rojen 1. 8. 1931 v Godoviču, je umrl 3. 5. 1967 v Kopru.

Stanislava Poljanšek, bančna uslužbenka iz Idrije, St. Rozmana 11, rojena 1. 4. 1917 v Idriji, je umrla 10. 9. 1967 v Sempetru pri Gorici.

Angela Peternelj iz Sp. Idrije 24, rojena 23. 3. 1908 v Sp. Idriji, je umrla 7. 8. 1967 v Izoli.

Karel Istenič iz Salke vasi 23, rojen 23. 10. 1890 v Predgrizah, je umrl 16. 3. 1967 v Šalka vasi.

Franc Pregelj iz Strmca 1, rojen 8. 10. 1905 v Mrzlem polju, je umrl 22. 11. 1966 na Golniku.

Antonija Nagode iz Lomov 14, rojena 16. 6. 1901 v Lomeh, je umrla 30. 3. 1967 v Sempetru pri Gorici. Bila je aktivna sodelavka NOV.

Ivana Šen, roj. Zajec iz Strmca 10, rojena 22. 6. 1910 v Mrzlem logu, je umrla 3. 4. 1967 v Sempetru pri Gorici.

Ivan Klavžar iz Godoviča 44, rojen 25. 2. 1908 v Godoviču, je umrl 25. 2. 1967 v Ljubljani. Bil je borec v prekomorskih brigadah v vojnem letalstvu. Sodeloval je v borbah za osvoboditev Rume in Vinkovcev. Za njegove izredne zasluge je bil odlikovan z medaljo za hrabrost.

Marijan Tratnik, inženir iz Nove Gorice, Kidričeva 16, rojen 4. 12. 1927 v Idriji, je umrl 12. 11. 1967 v Novi Gorici. Njegova prerana in tragična smrt je globoko pretresla prebivalstvo v rojstni Idriji in Novi Gorici. Med gradnjo svoje hiše je ostal v zgornjem prostoru, katerega si je ogled s plinsko pečjo, uhajajoči ogljikov monoksid pa je postal usoden za njegovo mlado življenje. Zapustil je ženo in štiri otroke.

Ivana Rupnik, roj. Rupnik iz Predgriz 15, rojena 6. 10. 1909 v Mrzlem logu, je umrla 30. 10. 1967 v Sempetru pri Gorici.

Jože Rupnik, delavec iz Dolov 18, rojen 22. 4. 1944 v Doleh, je umrl 30. 10. 1967 v Sempetru pri Gorici.

Marija Troha, roj. Podobnik iz Sr. Kanomlje 59, rojena 29. 7. 1896 v Cekovniku, je umrla 31. 8. 1967 v Ljubljani. Bila je aktivna sodelavka NOV.

Rafael Burnik iz Gornje vasi 21, rojen 23. 10. 1883 v Idriji, je umrl 11. 10. 1967 v Gorenji vasi.

Turistično društvo Idrija

Ima svoj sedež na avtobusni postaji in prodaja vse vrste turističnih spominkov ter propagandnega materiala, nudi vse turistične in potovalne informacije, posreduje rezervacije za počitniško letovanje in skrbi za pospeševanje turistične dejavnosti v našem mestu.

Vsem občanom in delovnim ljudem
želimo srečno in uspešno
novo leto 1968!

**Trgovsko
podjetje**

UNIVERZAL Idrija

posebej opozarja na trgovino »ELEKTRON«, kjer lahko nabavite ves električni material in vse gospodinjske stroje!

Naše velike samopostrežne trgovine se poslužujte tudi ob nedeljah od 8. do 11. ure!

Vsem odjemalcem, poslovnim prijateljem in vsem našim občanom želimo srečno novo leto 1968!

Montažno podjetje

„SIMPLEX“ IDRIJA

obvešča poslovne prijatelje in zasebnike, ki zidajo stanovanjske hiše, da smo začeli proizvajati nove sodobne ventilacijske armature: oblika in barva elegantna, hitra in enostavna montaža, odlično prezračevanje in možnost regulacije.

Vsem poslovnim prijateljem in delovnim ljudem želimo srečno in uspehov polno leto 1968!

Priporočamo se za nadaljnje usluge in naročila.

Obrtno podjetje

Krojačnica

—————
IDRIJA
—————

TITOV TRG 9, TELEFON 86088

Izdeluje moške in ženske obleke po meri iz svojega in prinesenega blaga.
Priporočamo se tudi za izdelavo vseh vrst delovnih oblek in konfekcije.

SREČNO LETO 1968!

Kreditna banka in hranilnica Nova Gorica

Z EKSPOZITURAMI V IDRIJI, AJDOVŠČINI IN TOLMINU

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 6 %
vezane hranilne vloge od 13 do 24 mesecev po 7 %, nad 24 mesecev po 8 %

daje potrošniške kredite v gotovini in čekih
turistične kredite
gospodarske kredite
stanovanjske kredite vseh kategorij

zamenjuje vse vrste valut
vodi žiro račune državljanov

opravlja vse blagajniške posle v zvezi z navedeno dejavnostjo občanov

Vsem gospodarskim organizacijam, vsem našim občanom in številnim poslovnim prijateljem želimo srečno in uspešno leto 1968 z željo za čim tesnejše sodelovanje!

Občinska turistična zveza

ima svoj sedež na avtobusni postaji in opravlja vse posle za večji razvoj turizma v naši občini.

Vsem občanom, domačin in tujim obiskovalcem naših lepih in zanimivih krajev želimo uspešno leto 1968.

Hotel in restavracija „NANOS“ v Idriji

z obratom »SOČA« vam postreže z najboljšimi pijačami in jedmi ter idrijskimi specialitetami po najnižjih cenah.

V hotelu »NANOS« je gostom na razpolago mrzla in topla voda v prenovljenih spalnicah. V naši recepciji lahko zamenjate tujo valuto, dobite vse informacije, nabavite spominčke in razglednice.

Posebno pozornost posvečamo raznim izletnikom in skupinskim obiskom, katerim postrežemo v veliki dvorani. Organizatorje šolskih izletov opozarjamo, da skupinam postrežemo tudi samo z enolončnicami ali z juho po najnižji ceni.

Hotel ima na razpolago tudi dva prostora za manjše in večje zaključene družbe, za seje in sestanke ter razne intimitne svečanosti in proslave.

Uredili smo tudi apartmaje za dve osebi in povečali število ležišč.

Postrežemo z idrijskimi žlikrofi in drugimi specialitetami ter ribami in divjačino. Žlikrofe dobite redno v »NANOSU« vsak četrtek in soboto, v »SOČI« pa vsak torek tudi brez prednaročila.

Skupščina občine

Občinski komite ZKS

Občinski odbor SZDL

Občinski sindikalni svet

Občinska zveza prosvetnih društev

želijo vsem občanom in vsemu delovnemu ljudstvu

uspehov polno leto 1968

Uprava - delovni kolektiv -
organi upravljanja -
sindikalna podružnica
in rudniški komite ZKS

Rudnika živega srebra

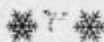
IDRIJA

voščijo vsem rudarjem in
vsem delovnim ljudem srečno
in uspehov polno
NOVO LETO 1968
z željo, da bi dosegli še večje
uspehe v izgradnji naše
socialistične domovine!

Gradbeno podjetje „ZIDGRAD“ v Idriji

opravlja vsa gradbena dela nizkih, visokih in industrijskih objektov v popolno zadovoljstvo naročnikov. Specializirali smo se tudi v jamskih gradnjah.

Naša tehnična oprema je bila toliko izpopolnjena, da smo pripravljeni za prevzem tudi najbolj zahtevnih gradenj.

Vsem številnim poslovnim prijateljem in vsem našim občanom želimo srečno in uspešno leto 1968!

Obrtna delavnica
v Idriji

„STANDARD“

opravlja vsa mizarska dela, montažo stavbne opreme, polaga parkete in umetne mase, izvršuje slikopleskarska in črkopleskarska dela,

posebno pa opozarja na vsa pečarska dela, polaganje stenske keramične obloge, keramit in klinker trakov ter dobavo in montažo vseh vrst peči.

Vsem poslovnim prijateljem in vsem občanom srečno in uspehov polno leto 1968!

KMETIJSKA ZADRUGA IDRIJA

*želi vsem občanom
srečno in uspešno novo leto 1968*

TOVARNA KOLEKTORJEV IDRIJA

izdeluje kolektorje (komutatorje) za avtoelektriko, gospodinske stroje in za razna ročna električna orodja.

Izšolali smo visoko kvalificirane kadre za tovrstno specializirano proizvodnjo, kar nam omogoča izdelati prvovrstne in garantirane izdelke, s katerimi bomo že prihodnje leto nastopili tudi na inozemskem tržišču.

Vsem poslovnim prijateljem in vsem našim občanom želimo srečno in uspešno leto 1968!